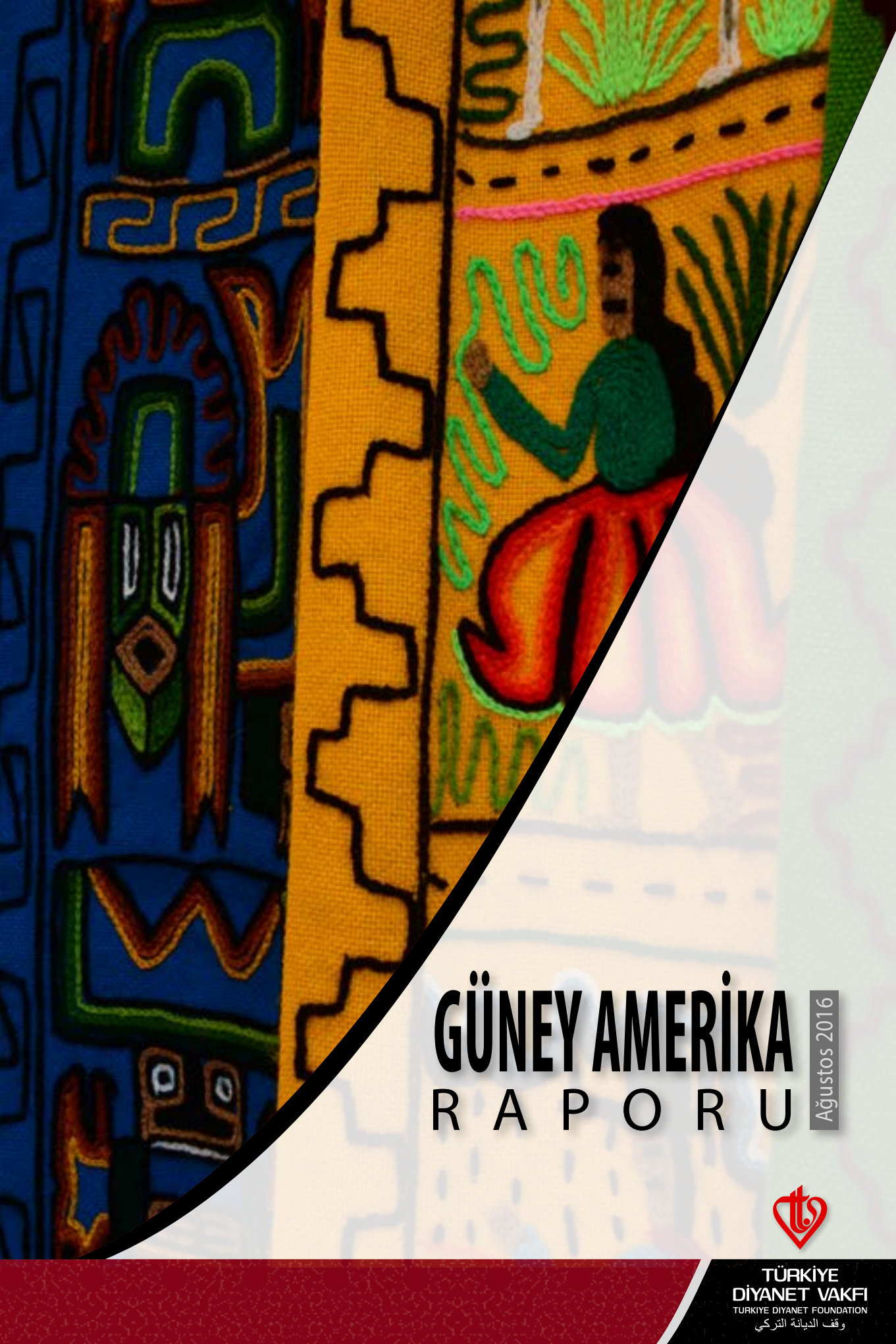

GÜNEY AMERİKA R A P O R U

Ağustos 2016

TÜRKİYE
DİYANET VAKFI
TÜRKİYE DIYANET FOUNDATION
وقف الديانة التركي

 TÜRKİYE DİYANET VAKFI

Projeler ve Dış Hizmetler Müdürlüğü

Hazırlayan : Selahattin KARABOSTAN

Grafik&tasarım : Esen Ali DUMAN

İÇİNDEKİLER

Giriş	3
Genel Bilgiler	4
İklimi ve Bitki Örtüsü	5
Nüfus ve Etnik Yapı	5
Ekonomi	6
Latin Amerika Tarihi	7
Kıtadaki Önemli Ülkeler	12
Latin Amerika'da İslam ve Müslümanlar	24
İslam'ın Latin Amerika'ya Girişi	24
Müslümanların Karşılaştığı Problemler	27
Latin Amerika'nın Önde Gelen Ülkelerinde Bulunan Belli Başlı İslami Kuruluşlar	29
Latin Amerika'da Bulunan Önemli Camiler	33
Geleceğe Dair Perspektifler	40
Osmanlıdan Günümüze Güney Amerika ve Türkiye İlişkileri	42
Türkiye Diyanet Vakfının Bölgedeki Faaliyetleri	46
İnsani Yardım Çalışmaları	47
Eğitim Çalışmaları	49
Sonuç	50

GÜNEY AMERİKA

Giriş

Amerika kıtası dünyanın kuzey ve güneyinde bulunan iki kara parçasından oluşmaktadır. Kıtada tüm ilgiyi 50 eyaletten oluşan Amerika Birleşik Devletleri çekmektedir, öyle ki kıtadan bahsedilirken ABD'den bahsedildiği algısı oluşmuştur. Latin Amerika ise Meksika'nın güneyinden Arjantin'e kadar toplam 34 ülkeden oluşan bölgenin tümüdür. Amerika kıtasını ikiye ayıran bölge Panama Kıstağı'dır. Güney Amerika konum olarak Panama Kıstağı'nın güneyinde yer alan ve 13 ülkeden oluşan bölgenin adıdır. Batıda Büyük Okyanus, kuzeyde ve doğuda Atlas Okyanusu tarafından çevrili olan kıtanın kuzeybatısında ise Kuzey Amerika ve Karayip Denizi bulunur. Yüzölçümü bakımından dünyanın en büyük dördüncü, nüfus bakımından ise en büyük beşinci kıtasıdır. Tahminen 370 milyonun üzerinde insanın yaşadığı kıta, tarihinde Portekiz ve İspanya'nın farklı kıtalardan bölgeye insanlar getirmesiyle din, dil, ırk bakımından bugünkü karma ırk halini almıştır. Batılı sömürgeciler 1400'lü yılların sonunda kıtaya ayak bastıktan sonra yerli halkın bağışıklık kazanmadığı pek çok hastalığı onlara bulaştırmış, daha sonraki dönemlerde maden ocaklarında ve çeşitli bitkilerin yetiştirildiği büyük çiftliklerde vasıf sahibi yerlileri ağır şartlarda çalıştırmış, onları yerel dinlerinden vazgeçirerek Hristiyanlaştırmıştır.

Bugün Katolik lobisinin en güçlü olduğu bölge konumunda olan Güney Amerika Hristiyanlar için hala önemini korumaktadır. Vatikan'ın 266. Papası seçilen I. Francis'te Arjantinlidir. Tüm bunların yanında İslamofobinin yoğun olarak görüldüğü Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nin aksine bu coğrafyada insanların İslam hakkındaki düşüncelerinde herhangi bir ön yargı bulunmamaktadır.

Amerika kıtasının İslam dini ile ne zaman tanıştığı konusunda çok çeşitli fikirler beyan edilmektedir. 1500'lü yıllarda Avrupa'da yaşayan Endülüs Müslümanlarının (Moriskolar) baskı ve zulüm gördükleri için kâşif gemicilerle birlikte kıtaya yolculuk etmeleri İslam'ın burada yayılmasına vesile olmuştur. Günümüzde Güney Amerika'da yaşayan Müslümanların sayısı tam olarak bilinmemekle birlikte Amerika kıtasında yaşayan Müslüman sayısının tahmini 7.5 milyonu bulduğu düşünülmektedir. Osmanlı'nın dağılmasından sonra kıtaya göç eden ve El Turko olarak adlandırılan Osmanlı vatandaşları da bölgede yaşayan Müslüman nüfusun bir bölümünü temsil etmektedirler. Müslümanlar bölgede dağınık ve birbirlerinden kopuk yaşamaktadırlar. Sonradan İslamiyet'i kabul etmiş yerli Müslümanlar ile göç yoluyla bölgeye yerleşen Müslümanlar arasında statü farklarından kaynaklı kopukluk göze çarpmaktadır.

2011 yılından bu yana bölgedeki ihtiyaç sahiplerine yardım ulaştırmaya başlayan Türkiye Diyanet Vakfı Latin Amerika'nın ihtiyaç sahibi ülkelerinde sosyal ve eğitim alanında faaliyetler göstermektedir. Haiti'de "Umudun Çocukları" ilköğretim okulunda 250 öğrenciye destek vermektedir. Bunun yanında Haiti'nin Cape Haitien şehrinde de Türkiye Diyanet Vakfına ait neredeyse inşaat çalışmaları tamamlanmış Boukman Buhara Camii bulunmaktadır. Bu cami Vakfımızın Latin Amerika'da yaptığı ilk camidir. Ayrıca düzenli olarak Ramazan ve Kurban dönemlerinde Müslümanlara insani yardım ulaştırmakta ve ihtiyaç sahibi bölge insanına destek vermektedir.

Genel Bilgiler

17.804.526 km²'lik yüzölçümü ile dünyanın % 12'lik kara parçasını Güney Amerika oluşturmaktadır. Tüm iklim, insan, tabiat farklılıkları ve kendine has özellikleriyle dünyanın en renkli kıtası olarak adlandırılabilir. Doğusunda Atlas Okyanusu, batısında Büyük Okyanus, kuzeyinde Orta Amerika ve Antiller Denizi bulunur. Kuzey Amerika'dan daha küçük, Antarktika'dan daha büyük olan bölge coğrafi şartları ile de dünyanın enlerine sahiptir. En önemli iki doğa harikası And Dağları ve Amazonlar'dır. And Dağları, kıtanın batı tarafına, Şili'ye doğru uzanan dünyanın en büyük sıradağlarıdır. 7 milyon km²'lik Amazon havzası dünyanın en büyük tropikal yağmur ormanı alanıdır. Adını havzaya vermiş, And Dağları'ndan çıkarak Atlas Okyanusu'na dökülen Amazon Irmağı (6.450 km)'nin debisi bütün diğer ırmaklardan daha güçlü ve kıtanın kalbi hükmündedir. Güney Amerika bol miktarda faal yanardağa sahip olduğu için "Ateş Çemberinde" olarak adlandırılır. Yanardağlar zaman zaman faaliyete geçmektedir, bu sebeple doğa olaylarında hareketlilik gözlenmektedir. Yeraltı kaynakları bakımından çok zengindir; bakır, kalay gibi madenlerin yanı sıra zümrüt gibi değerli taşları da bünyesinde bulundurur.

İklimi ve Bitki Örtüsü

Güney Amerika'nın yer şekillerindeki farklılık kıtada çeşitli iklim tiplerinin görülmesine yol açar. Ekvator tipi, tropikal, ılıman ve soğuk iklim mevcuttur. Amazon bölgesi, kuzeydoğu ve kuzeybatı kıyılarıyla Şili'nin güneybatısı bol yağış alan bölgeleridir. Kıtanın güneydoğu bölgelerinde denizin tesiriyle en soğuk ayda bile sıcaklık sıfır derecenin üstündedir. Kıtanın doğu ve batı kıyılarında Okyanus akıntıları iklimi etkiler. Peru akıntısı kıtanın güneybatı kıyısını soğutur. Amazon havzası "Selva" denilen büyük tropikal ormanlarla örtülüdür.

Nüfus ve Etnik Yapı

Güney Amerika kıtasının nüfusu tahminen 370 milyonun üzerindedir. Hristiyanlığın bir mezhebi olan Katolikliğin dünya üzerinde en yoğun yaşandığı bölge Güney Amerika'dır. Toplam nüfusun % 69'unu Katolikler oluşturmaktadır. Protestanlar ise % 20'lik bir oranla Katoliklerden sonra ikinci sıradadır. Nüfusun % 10'u diğer dinlere mensuptur.¹ Brezilya'da Portekizce, Fransız Guyana'sında Fransızca, Surinam'da Felemenkçe konuşulur. Bunların dışında, İspanyolca en yaygın konuşulan diller arasındadır. Kıtanın yerlileri, geleneklerini ve hayat şekillerini devam ettirmektedirler. Kafkas ırkı, Afrika

kökenli halklar ve Kızılderililer olmak üzere temelde üç ayrı ırktan oluşan Güney Amerika'nın etnik yapısı, 1850'den başlayarak İspanya, Portekiz, İtalya, Almanya, Polonya ve Japonya gibi ülkelerden gelen çok sayıda Avrupalı ve Asyalı göçmenler aracılığı ile değişikliğe uğramıştır.²

Kızılderililer Peru, Bolivya ve Ekvador'da yoğunlaşmış, Kafkas ırkına mensuplar daha çok Arjantin, Uruguay ve Güney Brezilya'da, siyahiler ve Mulatto'lar Brezilya ve Kolombiya'da, Mestizo'lar ise diğer bölgelerde yaşamaktadır.

Ekonomi

33 ülkenin yer aldığı 20 milyon km²'lik Latin Amerika toprakları 2 trilyon doları aşkın GSYİH üreten ve 700 milyar doların üzerinde dış ticaret hacmi olan bir coğrafyayı kapsar.³ Güney Amerika'da yapılan toplam üretimin yarısını kıtanın abisi konumunda olan Brezilya gerçekleştirir. Brezilya, Latin Amerika ve Karayipler bölgesindeki en büyük ve ürün çeşitliliği en fazla olan sanayi merkezidir.⁴ Arjantin, Venezuela ve Şili ise üretim alanında Brezilya'yı takip etmektedir. Arjantin'de büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde, Brezilya kahve üretiminde dünyanın önde gelen ülkeleri arasındadır. Kıtanın Atlantik ve Pasifik Okyanusuna kıyısı olması hasebiyle liman inşası gelişmiştir ve denize kıyısı olan her ülke sahip olduğu limanlardan ciddi gelirler elde etmektedir. Arjantin deniz yoluyla çok miktarda tahıl ve et ihraç eder. Venezuela, dünyanın en önemli petrol yataklarından birine sahiptir.

Arjantin, Brezilya, Ekvador, Peru, Kolombiya ve Venezuela'da petrol yatakları mevcuttur. Bugün ABD'nin en çok petrol ithal ettiği ülke Venezuela'dır. Latin Amerika ekonomisinin şekillenmesinde Brezilya, Arjantin, Şili gibi ülkeler başı çekmektedir. Bu ülkeler aldıkları her ekonomik kararda birbirlerini etkilerken bölgede bulunan diğer ülkelerin de gelişmelerine katkı sağlamaktadır.

Latin Amerika Tarihi

Güney Amerika'nın zengin doğal güzellikleri tarih boyunca özellikle avcılık ve toplayıcılıkla uğraşan pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu medeniyetlerden pek çoğu değişik alanlarda kendilerini geliştirmiş ve daha sonraki dönemde kalıcı eserler yaparak yerleşik ve daha düzenli bir hayata geçmiştir. Kolombiya'da Chibchalar, Ekvador'da Valdivialar, Peru'da Quechualar, Bolivya'da Aymaralar bunlardan bazılarıdır. Bu uygarlıklar zamanla gelişip büyüdükçe diğer medeniyetlerle ilişki kurmuş, ticaret yapmış ve savaşmışlardır.

Ekvador sahilleri boyunca varlığını sürdürmüş Valdivia uygarlığı, Amerika'daki en eski uygarlıklardandır Milattan önce 3500 ile 1800 yılları arasında yaşamış Valdivia uygarlığında kentler, ortak bir merkezin etrafında yuvarlak bir şekil oluşturacak şekilde inşa edilmiştir. Yerleşik hayata geçen Valdivialılar tarım ve balıkçılıkla geçinmiş, yapılan arkeolojik araştırmalar sonucu mısır, bezelye, biber, pamuk yetiştirdikleri anlaşılmıştır.⁵ Ekvador'un Cañar ve Azuay bölgelerinde yaşayan bir diğer uygarlık da Mimarlık ve Teoloji alanında öncü Cañaris uygarlığıdır.⁶ Cañaris uygarlığınca yapılmış

eserlerin çoğu İnkalar ile girdikleri savaşlar esnasında yıkılmış ve zarar görmüştür. İnşa edilen en ünlü şehirleri Avrupalı fetihçiler tarafından altınla dolu olduğuna inanılan meşhur El Dorado efsanesinin doğduğu Cuenca şehridir. Güney Amerika'da pek çok uygarlıktan bahsetmek mümkündür fakat en önemli uygarlıklarından biri hiç kuşkusuz mükemmel bir simetriyle inşa edilmiş, bugün Peru ülke sınırlarında bulunan, Machu Picchu antik kentinin sahipleri İnkalardır. İnka medeniyeti And Dağları Bölgesi'nde 11. yüzyılda efsanevi Kralları Monca Copac tarafından kurulmuş daha sonraki dönemlerde diğer Andlı uygarlıkları boyunduruğuna alarak büyümüş ve yüzün üzerinde dile sahip etnik toplulukları yönetimine katarak 9 ile 14 milyon kadar insanı yönetmiştir.

Colomb öncesi dönemde Amerika'da yaşamış en büyük imparatorluk olan İnkalarda şehirler daha önce hiçbir uygarlıkta görülmemiş yılan kıvrımı şeklinde, hassas taş işçiliğiyle depreme dayanıklı olarak yapılan taş binalardan oluşmuştur. Dağlık arazide tarım yapılabilmesi için teraslama uygulamasının en ileri örnekleri inşa edilmişti. İleri metal işçiliğinin yanı sıra güneş ışığından yararlanmak amacıyla matematiksel hesaplamalar yaparak bu bilgileri tarım ürünleri yetiştirmek için kullanmışlardı. Bugün İnkalardan kalan en önemli yapıt Peru'nun Cusco şehrine bağlı Aqua

Caliente Köyü'nde bulunan Machu Picchu Antik Kenti'dir. 7 Temmuz 2007 yılında dünyanın yeni Yedi Harikası'ndan biri olarak seçilen bu antik kent Kral Pachacutec Yupanqui tarafından 1450'li yıllarda inşa ettirilmeye başlanmış. Machu Picchu'nun en önemli özelliklerinden biri İnka elit kesiminin burada yaşamış olması.⁷

Bir diğer mucize kent Aztekler tarafından inşa edilmiş olan ve günümüzde yüzen bahçeler olarak bilinen kurumuş göl üzerinde kalan birkaç adacık topluluğudur. Meksika'da bulunan bu adacıklar Azteklerin toprak yetersizliğine karşı oluşturduğu bir çözümdür. Göl kıyısından getirilen milli topraklar sazlıklar arasına yerleştirilmiş ve oluşturulan bu toprak parçalarına ağaçlar dikilerek kökü sağlamlaştırılmış ve yeni toprak parçaları elde edilmiştir. Azteklerin Tenochtitlan adını verdikleri ünlü başkentleri daha sonra bu adalar üzerine kurulmuştur. Bu şaheser yapıtların sahipleri olan imparatorlukların yıkımı ise beyaz adamın kıtaya gelişiyle hız kazanmıştır. Batılıların fetihçi olarak adlandırdığı fakat bölgede katliamlarıyla ünlü Francisco Pizarro önderliğindeki İspanyol güçleri 1533 yılında iç savaştan ve daha önce bağışıklık kazanmamış bir sürü hastalıktan zayıf düşen yerli halkı katlederek yönetimi ele geçirmiş ve İnka İmparatorluğu'na son vermiştir. Hernan Cortes eşliğindeki on keşif gemisi Aztek topraklarına sömürgeci pençelerini geçirecek ve Tenochtitlan'ı yerle bir ederek çalıp çırpırmaya devam etti. Avrupalı beyaz adam kıtaya geldiğinde başta toplum yapısı olmak üzere pek çok şeyi değiştirdi. Amerika'nın keşfi bu uygarlıkların temelini çökertti. 1494

Türkiye'den bir hayli uzakta bulunan, dünyanın diğer ucunda rengârenk kimliğe sahip, okyanus ötesi bir kıta. Genelde futbolcu diyarı olarak tanıdığımız, futbolcuların fakir hayat sürerken Avrupa'ya transferinden sonra bu sefil hayatlarını gelecek kuşağa aktardığı, favelaları (arka sokakları) bol olan, tarihinde yeni keşiflerden sonra uğruna binlerce hatta milyonlarca insanın evinden barkından edildiği, çok zengin ama aynı zamanda en yoksul ülkeleri bünyesinde barındıran bir kıta. Sosyalizm ve kapitalizmin bir arada yaşandığı, devrimlerle nice diktatörlüklerin yıkılıp yeni umutlar için yeni hükümetlerin kurulduğu, pembe dizilerle ağlayıp pembe dizilerle gülen, akşamları matelerini (Güney Amerika'ya özgü bir çay) içerken televizyon karşısında uyuyakalan sevecen insanların kıtası. Evet burası Güney Amerika.

yılında Tordesillas Antlaşması'yla Portekiz ve İspanya arasında paylaştırılan kıtada yeni hayatlar, yeni iş sahaları, yeni hastalıklar vs. mevcuttu. Kana boyanan Amerika kıtasında yemyeşil ormanlarda yaşayan koca imparatorluklar çökmüş, yerli halk istemediği ve bilmediği bir sürü işte zorla çalıştırılıyordu. Yüzlerce heykeltıraş, mimar, gökbilimci vb. vasıf sahibi yerli, maden ocaklarında ağır işçi olarak çalıştırıldı. Yerlilerin sahip olduğu bilgi ve özellikler sömürgeciler tarafından önemsenmemiş, değersiz bir eşya muamelesi görmüşlerdi. Madencilğe dayalı bir ekonominin ortaya çıkması, daha çok tarım toplumu olan bu insanların sonunu hazırlamış, insanlar madenlerdeki Encomendero (madenlerde kölelerden sorumlu kişi)'lara teslim edildikten sonra ölene kadar çalışmaya zorlanmıştı. Yerlilerin verimli toprakları karşılıksız sömürgecilere kalmış batı dünyasına yeni kaynak kapıları açılmıştı. Henüz Amerika kıtasında olduğunun farkına varamayan ve yeni Hint ülkesini keşfettiğini düşünen Colomb'tan Kastilla Krallığı'na küp küp altın ve incilerin bulunduğu dair zafer mektupları gönderilmişti. Altın Ortaçağ Avrupa'sında önemli bir yer tutmaktaydı. Bu haberlerden sonra artık kıtaya sık sık keşif seyahatleri düzenlenmiş ve el değmedik yeni yerler keşfedilmişti. Bu seferler Kastilla Krallığı'nın Colomb'a destek vererek keşifler için yolladığı seferlerin yerini almış, büyük tacirlerin ve fetihçi adı verilen Conquistador'ların öncülüğünde düzenlenen geziler haline dönüşmüştü. Hernan Cortes ve ekibi Meksika seferi için yola çıktığında, Cortes bu sefer için ipotek ettirdiği mal varlığını arkasında bırakarak cesurluğu ile övünmüştü.⁸ Nitekim 1519'da Meksika'ya girdiğinde Aztek Kralı Montezuma'ya ait büyük hazineyi ortaya çıkarmıştı. Colomb kıta seyahati esnasında İspanya Krallığına yazdığı bir yazısında yerlileri güzel, iyiliksever ve cana yakın bir ırk olarak tarif etmişti. Yerliler Batıların kıtaya getirdiği ufak tefek hediyeleri kabul ederken askerlerin üzerindeki kılıçların ne olduğunu anlayamamıştı. Aztekler sahilde görünen ilk gemiyi gördüklerinde hükümdarlarına "denizde yürüyen kocaman bir kara parçası" tarifi yapmışlardı.

Bir sektör haline gelen ve çığ gibi büyüyen madencilik ve tarımcılık daha fazla insana ihtiyaç duymuştu. Yerliler ağır şartlarda çalıştırılıp yetersiz beslendiğinden hayatlarını kaybetmeye başlamıştı. 1509 yılında İspanya Krallığı'nın Amerika'ya köle götürülmesini onaması üzerine Avrupa ucuz işçi kaynağı bulabilmek için Afrika'ya yönelmiş ve köle ticaretine başlamıştı.

Kutsal Roma-Germen İmparatorluğunun başında bulunan V. Karl tarafından her türlü imtiyaza sahip Habsburg Hanedanlığı köle ticaretinde başı çekmişti. Siyahi insan satma iznini ilk alan hanedanlık olarak tarihe geçen de bunlardı.⁹ Milyonlarca Afrikalı insan köleleştirilip, beyaz sahiplerinin evlerini yapmış, şeker kamışı tarlalarında çalışmış, pamuk ekmiş, kakao ve kahve toplayıcılığı yapmış, altın aramış ve her türlü işlerde çalıştırılmıştı. Afrikalıları idare etmek için ve yeni topraklarda uyması gereken kuralları belirlemek için İspanya Krallığı 1511 yılında Burgos Kanunları'nı yaptı. Bu kanunlar Afrikalıların yerliler ve diğer beyaz efendileriyle olan ünsiyetlerini belirlemişti. Afrikalıların sayısı beyazlardan kat kat üstün olduğu halde, hayatta kalabilen siyah insan sayısı beyaz efendilerinden daha azdı. Bunun sebebi bugünkü Brezilya ve Orta Amerika'ya yapılan gemi yolculuklarının 1 ila 3 ay kadar sürüyor olması ve çoğu Afrikalının kendini denize atarak intihar etmesi yahut yetersiz beslenmeden dolayı kıtaya ulaşmadan ölmesiydi. Hayatta kalmayı başaranlar yolculuk bittiğinde kıtaya yerleşmiş beyaz efendilere satılmıştı. Hasta düşenler rıhtımda ölüme terk edilmiş veya tekrar satışa çıkmaları için depolarda bekletilmişti. Bu ticaret için şirketler kurulmuştu, 1701 yılında Fransa'da Güneş Kralı lakaplı Louis Afrikalı siyahi insanları köle olarak Amerika'ya taşımak üzere Gine Şirketi'ni kurmuştu.¹⁰ Köle ticareti Avrupa için uluslararası deniz ticaretinin gelişmesinde ve ekonomilerinin güçlenmesinde büyük etken oldu. Amerika'nın keşfi yeni ihtiyaçlar doğurmuş merkantilist Avrupa sistemini hayal gücünün çok daha ötesine taşımış oldu.

Arjantin

Brezilya

Şili

Peru

Bolivya

Ekvador

Venezuela

Kolombiya

Küba

Kıtadaki Önemli Ülkeler

Arjantin

Amerika'nın güneyinde yer alan, 40 milyona yakın nüfusa sahip büyük bir ülkedir. Adı Latince Argentum (gümüş) kelimesinden gelir. Arjantin'in sahip olduğu toprak kıtada en büyük ikinci, dünya genelinde ise en büyük sekizinci alandır. And Dağları ve Atlas Okyanusu arasında uzanan bir devlettir. Ülkenin doğu kıyısı boyunca Atlas Okyanusu uzanmaktadır. Batısında Şili, kuzeyinde Bolivya ve Paraguay, kuzeydoğusunda Brezilya ve Uruguay yer alır. Başkenti Buenos Aires olan ülkenin resmi dili ise İspanyolcadır.

Ekonomisi

Arjantin Latin Amerika'nın en gelişmiş ve varlıklı ülkelerinden olmasına karşın izlenen ekonomik politikaların yanlışlığından dolayı enflasyon ve işsizlik oranı yüksektir. İkliminin müsait olması dolayısıyla tarım ve hayvancılık oldukça gelişmiştir. İhracatın % 75'i tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. En büyük ihracat ve ithalat ortakları ise ABD ve Brezilyadır.

Ülkede Din

Vatandaşlara din özgürlüğü tanınmaktadır. Hristiyanlığın Katolik mezhebi çok yaygın olmakla birlikte, devletin resmi olarak desteğini de görmektedir. Ülkede % 92 Katolik, % 3 Agnostik, %2 Müslüman, % 1.3 Yahudi, % 0.9 Ateist, % 0.8 Budist yaşamaktadır. Latin Amerika'daki en yüksek Yahudi nüfusu barındıran bir ülke konumundadır. Müslümanlar Buenos Aires ve Mendoza gibi şehirlerde küçük gruplar halinde yaşamaktadır, kendilerine ait İslam merkezleri bulunmaktadır. Bu merkezlerdeki imamlar genellikle Suudi Arabistan desteği ile bölgeye tayin edilmiş, El Ezher Üniversitesinden mezun Mısırlı görevlilerdir. Müslümanlar genelde Arap kökenlidir.

Brezilya

184 milyonluk nüfusuyla kıtanın en büyük ülkesidir. Ekvador ve Şili hariç tüm ülkelerle komşudur. Toprak genişliği ve nüfus bakımından dünyada beşinci sırada yer almaktadır. Amerika kıtasında Portekizcenin tek konuşulduğu, dünya üzerinde en fazla konuşulduğu ülkedir. Bayrağındaki yeşil renk yağmur ormanlarını, sarı renk başta altın olmak üzere doğal kaynaklarını, lacivert yıldızları ve gökyüzünü simgeler. Üzerinde Düzen ve Kalkınma anlamına gelen Ordem e Progresso yazar.

Ekonomisi

Dünyanın en hızlı gelişen ekonomisine sahip olan Brezilya dünyada yedinci sırada bulunmaktadır. Kahve üretimi önemli bir yere sahiptir. Ekonomisinin büyük ölçüde iç tüketime dayalı olması ve 2005 yılında Uluslararası Para Fonu (International Monetary Found/IMF)'na olan borcunun tamamen kapatılması ile büyük ekonomik krizden sonra sanayisi oldukça iyi duruma gelen Brezilya'nın en büyük ihracat ve ithalat ortakları ABD ve Arjantin'dir. Günümüzde ulusal üretimin % 20'si sanayi, % 20'si tarım ve geri kalan % 60'lık kısmı hizmet sektörüyle karşılanmaktadır.

Ülkede Din

Dünya üzerinde en yüksek Katolik nüfusa sahip ülkedir.¹¹ Halkın % 73'ü Katolik'tir, son zamanlarda yükselişte olan Protestanlık % 15'dir. % 7'si hiçbir dine mensup değildir. Diğer Latin ülkelerinde olduğu gibi İslam Merkezleri

çevresinde yoğunlaşan Müslümanlar küçük gruplar halinde dinlerini ihya etmektedir. Osmanlı'nın dağılmasından sonra Ortadoğu'dan çok fazla göç almış Güney Amerika ülkelerinin başında gelmektedir. El Turko olarak tanınan eski Osmanlı vatandaşlarına bölgede rastlamak mümkündür. 19. yüzyılın sonlarında Ortadoğu'dan göç eden Arapların %10'unu Müslümanlar, kalanını Hristiyanlar oluşturmaktadır.¹² Bugün Müslümanların sayısının 2.5-3 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir. Avrupa'dan gelen Müslümanlar, siyahi köle Müslümanlar ve Ortadoğu'dan gelen Müslümanlara ilaveten Brezilya asıllı Müslümanların sayısı her geçen gün artmaktadır. Şu an Sao Paulo şehrinde (Amerika kıtasının ikinci büyük metropolü) 12, ülke genelinde 80 mescit bulunmaktadır. Birçok STK, dini faaliyet alanında hizmet vermektedir.

Arjantin'in batısında, And Dağları ile Büyük Okyanus arasında kalan, kuzeyden güneye 4.300 km. boyunca uzanan ülkedir. Kuzeyinde Peru, kuzeydoğusunda Bolivya ve doğusunda Arjantin bulunur. Başkenti Santiago'dur. 2012 yılı tahminlerine göre ülkede yaklaşık 17 milyon insan yaşamaktadır. Ülke adını Aymara dilinde "Dünyanın bitimi" anlamına gelen chilli kelimesinden alır. Şili nüfusunun % 95'ini Avrupalılar. Özellikle 19. yüzyılda Avrupa'dan İngiliz, İrlandalı ve Alman göçmen gelen ülkeye sonrasında Hırvat, Filistinli, ve İtalyan göçmenler gelmiştir. Yerliler, nüfusun sadece % 3.2'sini temsil etmektedir. Nüfusun en yoğun olarak bulunduğu yer başkent Santiago ve çevresidir. Sadece şehirde 6.5 milyon insan yaşamaktadır, bu ülkenin 1/3'üne tekabül etmektedir.

Ekonomisi

Şili, Güney Amerika'da en başarılı serbest piyasa ekonomisine sahip ülkedir. Ülke yönetiminde hakim olan hükümetler devletin ekonomideki rolünü sınırlayarak özel sektöre destek vermiş ve ülke ekonomisinde rekabet ortamı sağlamıştır. Önemli madenlere ve tarımsal ürünlere sahip güçlü Şili ekonomisi aynı zamanda deniz ürünlerine ve ormancılık sektörüne de bağlıdır. En önemli ihracat ve ithalat ortakları ABD ve AB'dir.

Ülkede Din

Şili’de dini özgürlükler, anayasa ile garanti altına alınmıştır. Ülkede laik bir sistem mevcuttur. Kilise ve devlet resmi olarak birbirinden ayrılır. Halkın % 70 gibi büyük bir çoğunluğu Katolik’tir. Şili istatistiklerine göre ülkede (% 0.30) dolayında Müslüman bulunmaktadır. Müslümanlar çeşitli şehirlerde bulunan İslam merkezlerinde bir araya gelerek ibadetlerini gerçekleştirmektedir. Bu İslam merkezlerinden bazıları; Santiago’da Şili Müslüman Toplumu ve Es-Selâm Mescidi, Iquique şehrinde Bilal Cami, Coquimbo şehrinde Muhammed Kültür Merkezi’dir. 1856 yılında Osmanlı İmparatorluğu topraklarından (Suriye, Filistin ve Lübnan) Şili’ye bir Arap göçü olmuştur. Bunlar arasında bulunan Müslümanlar, Müslüman Toplumu Birliğini kurdular. 1988 yılında Şeyh Tevfik Rumi öncülüğünde ilk camiye başkent Santiago’da inşa ettiler. Cami tamamlandıktan sonra İslam dinine inananların sayısında ciddi bir artış yaşanmıştır. 4000 civarında Müslüman’ın yaşadığı ülke, Müslüman nüfusa göre en çok camiye sahip olma özelliği ile biliniyor.

Peru

Peru, kuzeyde Ekvador ve Kolombiya, doğuda Brezilya, güneydoğuda Bolivya, güneyde Şili ve batıda Büyük Okyanus ile çevrilidir. Nüfusun 30 milyon 444 bin olduğu Peru, etnik çeşitliliğin çok fazla olduğu bir ülkedir. İnka İmparatorluğu’nun beşiği olan Peru ülkesinin yerlileri binlerce yıldır bu topraklarda yaşamaktadır. Bazı kaynaklara göre yerlilerin, diğerlerine göre Mestizoların, yani melez ırkın nüfusu çoğunluktadır. Ülkedeki yerlilerin büyük çoğunluğunu İnkaların torunları Quechualar ve Aymaralar oluşturmaktadır. İspanyol koloni döneminde Peru’ya çok sayıda İspanyol ve Afrikalı gelmiş ve yerel halkla karışarak Mestizo nüfusunu oluşturmuştur. Bağımsızlıktan sonra Avrupa ve Asya’dan çok sayıda göçmen gelmiştir. Kırsal kesimden kaçış ile nüfusun yaklaşık üçte birinin başkente yoğunlaşması ve göç oranının yüksek olması büyük sosyal problemler meydana getirmiştir. Yerli halkın hatırı sayılır bir kesimi başkent Lima’da yoksulluk sınırının altında

yaşar. Halk arasında en çok İspanyolca tercih edilmesine rağmen yerel diller de konuşulur. Ülkedeki en önemli yerlerden biri 200'den fazla merdiven sistemiyle birbirine bağlanmış taş yapılardan oluşan Machu Picchu adında İnka antik kentidir.

Ekonomisi

Peru'da son yıllarda giderek artan, kısıtlamaların kalktığı ve özelleştirmelerin olduğu bir Pazar ekonomisi vardır. Bu durumun sonucu olarak piyasaya başta ABD'nin ve AB ülkelerinin sermayesi hakim olmuştur. Ülke altın ve bakır olmak üzere çok sayıda yeraltı kaynağına sahiptir, ancak bu madenler çok uluslu şirketler tarafından işlenerek ihraç edilir. Tarım ve balıkçılıkta ülke ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Peru'nun en büyük ihracat ve ithalat ortağı ABD'dir. 2006 yılında Amerika ile imzalanan Serbest Ticaret Sözleşmesi ile ülke ticareti biraz olsun ivme kazanmıştır.

Ülkede Din

Nüfusun % 81'i Hristiyan Katolik'tir. Pre-Kolombiyan yani Colomb öncesi dönemden kalma birçok dini gelenek Peru'nun başta kırsal bölgelerinde hala canlılığını korumaktadır. Alçak kesimde yaşayanların büyük bölümü doğa dinlerine inanmaktadır. Gaz ve petrol firmalarının varlıkları dolayısıyla köyden şehire giderek artan göçler sebebiyle insanlar eski dinlerini de bu bölgelere taşımış ve modern yaşam tarzlarıyla ikilemde kalmışlardır. Müslümanlar İslam merkezi olarak adlandırılan komplekslerde dini adetlerini yerine getirmektedir. Ülkede az sayıda Müslüman yaşamaktadır. Arapların idare ettiği Centro İslamico de Peru ve sonradan İslamiyet'i kabul etmiş yerli Müslümanlar için faaliyet gösteren El- İhsan Derneği bulunmaktadır. Kurumun başkanı Abdul Hadi Bazurto Peru'nun kuzeyinde bulunan Piura şehrinde bir bina kiralarak mescit olarak kullanılmasına vesile olmuştur. Şehre yakın Santa Lucia köyünün muhtarı ve ileri gelenleri İslamiyet'i kabul etmiş ve bunun ardından bütün köy İslamiyet hakkında bilgi sahibi olmak istemiştir. Bu sebeple burada bulunan mescidin önemi büyüktür..

Bolivya

Bolivya, Güney Amerika'nın orta kısmında yer alan ve denize kıyısı olmayan bir ülkedir. Ülke iki başkente sahiptir. Sucre anayasal başkent olarak kabul edilirken, La Paz idari başkent konumundadır. Adını Güney Amerika'yı İspanyol sömürgeciliğinden kurtaran Simon Bolivar'dan alır. Nüfusu 10 milyon 800 bin olan Bolivya farklı etnik kökenli vatandaşa sahiptir. Halkın % 30'unu Quechualar, % 25'ini Aymaralar, % 15'ini Avrupa kökenli beyazlar, % 30'unu ise Mestizolar (yerli beyaz karışımı) oluşturmaktadır. Etnik çeşitliliğe bağlı olarak yerel dillerin de konuşulduğu ülkede ana dil İspanyolcadır.

Ekonomisi

Bolivya günümüzde ticaret, finans, madencilik ve sanayi ürünlerine dayalı gelişmekte olan karma bir ekonomiye sahiptir. Yeraltı kaynakları bakımından çok zengin olan ülke buna rağmen kıtanın en yoksul ülkesidir. Devlet gelirlerinin ve yabancı yatırımların az olması, yöneticilerin sürekli değişmesi gibi etkenler ekonomide istikrarın sağlanmasını olumsuz yönde etkilemiştir. En büyük ihracat ve ithalat ortakları ABD ve Brezilya'dır.

Ülkede Din

Halkın büyük çoğunluğu Katolik'tir. Bunun dışında yerel İnka dinleri ve Protestanlığa mensup topluluklar da bulunmaktadır. Devlet resmi olarak herhangi bir dini desteklememektedir. Müslümanların büyük çoğunluğunu Arap asıllı Bolivyalılar oluşturmaktadır. La Paz ve Santa Cruz başta olmak üzere İslam merkezleri bulunmaktadır. 1974 yılında Filistin'den gelen Mahmud Amer Abusharar'ın Santa Cruz'da kurduğu İslam Merkezi Müslümanlar ve İslam'ı yeni kabul edenler için çok önemlidir. Bolivya'da yaklaşık 1000 Müslüman yaşamaktadır. Müslüman olan yerli ahali mensupları kendi klanlarında İslami tebliğ için gayret sarf ediyor. Diğer Latin Amerika ülkelerinde mevcut bir takım sıkıntılara Bolivya'da da rastlamak mümkündür. Kendilerine ait bir mezarlığın bulunmaması sebebiyle Santa Cruz'da yaşayan Müslümanlar bir mezarlık projesi oluşturmuşlar, ancak fon yetersizliği sebebiyle tamamlayamamışlardır.¹³

Ekvador

Güney Amerika'nın batı kısmında, Pasifik Okyanusu kıyısında bulunan Ekvador, Kolombiya ile Peru arasında yer almaktadır. Nüfusu 15 milyon 868 bin olan ülkenin % 72'si Mestizo, % 7'si Montubio, % 7'si Afrika kökenli, % 7'si yerli ve % 6'sı Avrupa kökenli beyazdır. Ülkedeki etnik gruplar Ekvador devleti tarafından resmen tanınmıştır. Bunlardan sayıca en fazla olanı Quechualardır. Ekvador'da nüfusun 95'i İspanyolca konuşmaktadır. Geri kalan kısmıysa en çok Quechua ve Shuar dilleri olmak üzere diğer yerel dilleri konuşmaktadır. Ülkenin başkenti Quito iyi korunmuş yapısı sebebiyle UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası Listesine alınmıştır.

Ekonomisi

Ülke ekonomisi yüksek ölçüde tarıma dayanmaktadır. Dünyanın en büyük muz ihracatçısı Ekvador'dur. Başlıca tarımsal ihracat ürünleri kakao, kahve ve pirinçtir. Ülke sanayisi petrol ürünleri, çikolata, şeker, kumaş ve dokuma gibi ürünlere dayanır. En büyük ihracat ortağı Amerika'dır.

Ülkede Din

Halkın % 95'i Katolik, % 4'ü Protestan'dır. Diğer dinlere mensup kişi sayısı oldukça azdır. Başkent Quito'da Müslümanların ibadetlerini gerçekleştirdiği İslam Merkezi bulunur. Bu merkez, ordudan emekli ve sonradan İslamiyet'e girmiş Yahya Suquillo'nun evinin alt katını Müslümanlar için ibadete açmasıyla hayat bulmuştur.¹⁴ 1. ve 2. Dünya Savaşlarından sonra bugünkü Lübnan, Suriye, Filistin, Mısır gibi ülkelerden Osmanlı vatandaşlarının ülkeye göç etmesiyle İslam bölgede yayılmıştır. Ülkeye yerleşen önemli ailelerin başında Dassum, Soloh, Shayyeb, A'riz, Becdach, Jairala gelmektedir. Başta başkent Quito ve civarı olmak üzere Ekvador'un; Manab, Los Ríos ve Esmeraldas gibi diğer küçük şehirlerine dağılan Müslümanların bir kısmı dinlerini muhafaza ederken diğer kısmı da Hristiyanlaşmıştır. Bugün ülkede her Cuma günü en az bir kişi İslam dinini seçerek Müslüman olmaktadır.¹⁵ Müslüman olmuş yerli kadınların sosyal faaliyetlerde bulunmaları, İslam'ın kadınlar arasında daha fazla yayılmasına vesile olmuştur.

Venezuela

Güney Amerika'nın kuzeyinde yer alan Venezuela'nın resmi adı Bolivarçı Venezuela Cumhuriyetidir. Kuzey Atlas Okyanusu ve Karayip Denizi'ne kıyısı olan ülke And Dağları Ve Yağmur Ormanları'na sahiptir. Doğusunda Guyana, güneyinde Brezilya ve batısında Kolombiya ile komşudur. Başkenti Caracas olan ülkenin nüfusu 29 milyon 275 bindir. Resmi dili İspanyolca olan ülkede, anayasa otuzdan fazla dili tanımaktadır. Wayuu, Warao gibi diller bölge yerlileri tarafından çok konuşulan diller arasındadır.

Ekonomisi

Venezuela'da daha çok petrol ürünlerine dayalı karma bir ekonomi görülür. İhracatın % 90'ından fazlası petrol ve petrol ürünlerinden sağlanır. Venezuela, son yıllarda yapılan petrol araştırmaları sonucunda 2012 yılında dünyanın en büyük petrol rezervlerine sahip ülkesi durumuna gelerek, bu alanda Suudi Arabistan'ı geçmiş ve Suudi Arabistan yaklaşık 70 yıldır sürdürdüğü liderliğini kaybetmiştir. Hükümet özel yatırımlara açık bir tutum sergilese de kontrolü daima kendi elinde tutmaktadır. En büyük ihracat ve ithalat ortakları ABD ve Porto Riko'dur.

Ülkede Din

Anayasaya göre ülkenin resmi dini Katoliktir. Halkın % 92'si Katolik, % 8'i Protestan ve diğer dinlere mensuptur. Ülkede küçük de olsa Yahudi ve Müslüman topluluklarına rastlamak mümkündür. Özellikle ticaretle uğraşan Lübnan asıllı Araplar çoğunluktadır. Caracas'ta bulunan İslam Merkezi Müslümanlar için toplanma yeridir. Kent merkezinde Suudi Arabistan tarafından yapılmış Latin Amerika'nın 2. büyük camisi de bulunmaktadır. Cami 113 metrelik minaresi ile Latin Amerika'nın en yüksek minaresine sahiptir. Ayrıca Margarita Adası'nda yoğun olarak yaşayan Müslümanlar için de bir İslam Merkezi bulunmaktadır. İslam Merkezi bünyesinde Müslümanlara ait büyük bir okul ve cami vardır.

Kolombiya

Kelime manasıyla Kolomb diyarı anlamına gelen Kolombiya Güney Amerika'nın kuzeybatı bölümünde bulunur. Kuzeybatısında Panama, kuzeyinde Karayip Denizi, doğusunda Venezuela ve Brezilya, güneyinde Ekvador ve Peru, batısında Büyük Okyanus ile çevrilidir. Ülke; yüzölçümü olarak Güney Amerika'nın en büyük 4. dünyanın en büyük 26. ülkesidir. 46 milyon 736 binlik nüfusu ile dünyanın en büyük 27. ülkesidir. Kolombiya nüfusunun % 50'si Mestizo, % 37'si Avrupa kökenli beyaz, % 10'u Afrika kökenli, % 4'ü yerlilerden oluşmaktadır. Ülkede 700 bin civarında Arap diasporası yaşamaktadır. İspanyolca konuşan ülkeler arasında, Meksika'dan sonra, nüfusa göre en büyük ikinci ülkedir.

Ekonomisi

Oldukça zengin maden yataklarına ve tarım ürünlerine sahip Kolombiya'da ekonomi son yıllarda büyük bir artış göstermiştir. Dünyanın en büyük karanfil üreticisi olan ülke, aynı zamanda dünyanın en büyük ikinci kahve üreticisidir. Ülke ekonomisi büyük oranla tarıma dayanmaktadır. Bunun yanında zengin maden yataklarına sahiptir, ülke dünyanın en değerli zümrütlerini çıkartmaktadır. En önemli ihracat ve ithalat ortağı ABD'dir.

Ülkede Din

Ülkede, Uluslararası İstatistik Örgütüne göre halkın % 95'i Hristiyan'dır. Kolombiya Anayasası'nda inanç özgürlüğü garantiye alınmıştır. Başkent Bogota'da Müslümanların ibadetlerini yerine getirmeleri için yeni yapılmış güzel bir cami ve İslam Merkezi bulunmaktadır. Ülkede Müslümanların daha yoğun olarak yaşadığı şehir Maicao'dur. Burada Başkanlığını Arap asıllı Hasan Joma'nın yaptığı bir İslam Merkezi bulunmaktadır.¹⁶

Küba

11 milyonluk nüfusuyla Karayiplerde en geniş yüz ölçüme sahip Küba'nın kuzeyinde 150 km uzaklıkta Amerika Birleşik Devletleri, batısında Meksika, Bahamalar, güneyinde Cayman Adaları ve Jamaika, ve güneydoğusunda Haiti ve Dominik Cumhuriyeti bulunmaktadır.¹⁷

Tarihinde adaya değişik etnik toplulukların yerleşmesiyle nüfus yapısı farklılık göstermektedir. Avrupalı ve Afrikalıların karışımı Mulattolar, Avrupa'dan gelmiş beyazlar, köle ticaretinin yoğun olduğu dönemde adaya getirilen siyahiler ve maden işleri için adaya getirilen Çinlilerin torunları bulunmaktadır.

Yönetim birimi olarak 14 il ve 2 özel belediyeye ayrılan ülkede tek partili sosyalist bir devlet düzeni vardır. Tek siyasi parti Castro'ya ait Küba Komünist Partisi'dir ve yasama yetkisi, Halk İktidarı Ulusal Meclisi adı verilen kuruma aittir. Hükümetin oluşturulması ise Devlet Başkanına aittir. Devlet Başkanı tarafından atanan şahıslar, meclis tarafından onaylanmaktadır.¹⁸

Ekonomisi

Sovyetler Birliği dağılana kadar ekonomisinde sosyalizmin etkileri görülen Küba'da, son zamanlarda devlet kontrolünde gerçekleşen özel sektör yatırımları artış göstermiştir. Sovyetler Birliğinden sonra ekonomide tarımdan sanayiye geçiş çabası içinde olan ülkede, her alanda olduğu gibi ekonomide de sosyalizmin etkileri canlı tutulmaya çalışılmaktadır. Üretim noktasında yetersiz kalması ve dışa bağımlı olması nedeniyle ekonomi fazla büyüyememektedir. Ekonomik alanda gelişmenin sağlanamamasının ana nedenlerinden birisi 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Küba'nın aldığı hibe ve yardımların kesilmesidir.¹⁹ Küba ekonomisi turizmden ciddi bir katkı sağlamaktadır. Özellikle Kuzey Amerika ve Avrupa'dan gelen turistler Küba turizmini canlı tutmaktadır.

Küba Devrimi ve Sosyalist Küba

1895'te İspanya'ya karşı başlatılan bağımsızlık savaşı esnasında, adadaki ekonomik çıkarlarını korumak için Havana limanında bulunan Maine adlı gemisinin batırılmasını bahane ederek savaş sürecine dâhil olan ABD, 1901 yılında Küba'nın iç ve dış ilişkilerinde söz sahibi olma ve Guantanamo Koyu'nda bir deniz üssü kurma hakkını aldıktan sonra birliklerini adadan çekti. Ancak resmi olarak birliklerini çekmesine rağmen adada söz hakkına sahip olmaya devam ediyordu. Bu durum, Fidel Castro'nun devrim öncesi son Küba Başkanı olan Fulgencio Batista'yı indirmek için yaptığı sosyalist devrime kadar devam etti. Birkaç kez darbe girişiminde bulunan ancak tutuklandıktan sonra Meksika'ya sürülen Castro, orada içlerinde Arjantinli Che Guevara'nın da bulunduğu bir grubu örgütleyerek Batista diktatörlüğüne karşı direnişe başladı. Başarıyla sonuçlanan bu girişim sayesinde Batista ülkeden kaçtı ve Castro yaklaşık bin adamıyla beraber ülke yönetimini ele geçirdi. Ancak Castro hükümetinin yönetimi devralmasıyla ABD, adada bütün söz hakkını kaybetti çünkü Castro her alanda ulusallaşmaya gidecek ve bütün Amerikan şirketlerini ülkeden kovacaktı. Bu nedenle en fazla suikast girişimine maruz kalan lider olarak tarihe geçti. 1959 yılında Küba artık kendilerine oldukça yabancı gelen bir sistemle, Sosyalizm ile yönetilmeye başladı. Fidel Castro ilk olarak ittifak kurduğu Küba Sosyalist Halk Partisi ile birlikte yönetimde etkili oldu.²⁰ Sosyalist yönü ağır basan Castro hükümeti, ABD yönetiminin uygulamaya başladığı iktisadi ambargo ve Latin Amerika'daki sosyalist akımlara destek vermesi dolayısıyla diplomatik bir yalnızlığa itildi. Bunun sonucu olarak da dış siyasetinde Sovyetler Birliği'ne daha yakın bir politika belirledi.

Ülkede Din

1492 yılında İspanya'da Ferdinand ve Kraliçe Isabella tarafından Arap hâkimiyetinin kırılmasından sonra yeni kaynak yolları arayan Krallık, Colomb eşli-

ğinde 3 gemiyi görevlendirmiştir. Bu seyahat esnasında San Salvador'dan sonra yola devam eden gemiler bugün ismi Küba olan adaya ilk kez ayak basmıştır. Avrupalılar tarafından adaya yerleşme süreci başlamıştır. Avrupalıların adaya gelmesiyle Hristiyanlık adada, Avrupalılar tarafından yaşanan bir din olmayı sürdürmüştür. Ada sahipleri yeni bir dinle ilk kez tanışmıştır.²¹ Colomb öncesinde adada 100 bin civarında, başta Tayno yerlileri ve barışçıl çeşitli Kızılderili gruplar yaşamaktadır. Yerlilerin kendilerine has yerel dinleri bulunmaktadır. Bugün halkın % 85'ten fazlası Katoliktir.²²

Küba'da bir ABD üssü: Guantanamo

Küba'nın İspanya'ya karşı mücadele ettiği otuz yıl süren savaş döneminde, ABD birliklerinin Küba direnişçilerine destek vermesi ve savaşa müdahalesinden sonra Guantanamo üzerinde hak iddia etmiş ve bu toprağı almıştır.²³ Savaştan sonra Platt düzenlemesi yapılmıştı. Platt, Küba'nın kömürcülük ve denizcilik faaliyetleri için ABD'ye gerekli olan alanları satmasını ya da kiralamasını kapsamaktaydı.²⁴ ABD, bu bölgedeki varlığını sağlamlaştırmış ve stratejik bir üs elde ederek Latin Amerika'yı kontrolü altında tutmuştu. Ancak 2003 Irak işgalinden sonra ABD, Guantanamo'yu çeşitli ülkelerden getirdiği sözde ağır suçlu mahkûmların tutulduğu bir toplama kampı olarak kullanmaya başladı. Burası, Irak hapishanelerinde uygulanan türde işkencelerin denendiği bir laboratuvara dönüştü. Kübalılar için Guantanamo, Küba Cumhuriyeti'nin egemenliğini ve toprak bütünlüğünü yok sayan yasadışı bir anlaşma olarak kabul edilmektedir.

Latin Amerika'da İslam ve Müslümanlar

İslam'ın Latin Amerika'ya Girişi

İslam'ın kıtaya nasıl ulaştığı konusunda çok çeşitli rivayetler vardır. Tarih kitaplarında 1492'de Amerika keşfedilmiş gibi gösterilmektedir. Oysa Amerika'da yaşayan birçok medeniyet ve medeniyetin ticaret yaptığı halkların olduğu bilinmektedir. Amerika kıtası sadece Batılılar tarafından fark edilmiştir. 1933 yılında yayınlanan Sung belgesinde, araştırmacı Khotan Amiers, 1178'de Müslüman denizcilerin, Amerika'nın keşfinden tam 312 sene önce Mu-lan-pi (Amerika) dedikleri yeni topraklara geldiklerinden bahsetmektedir. 1310 yılında Mali İmparatoru Abu Bakari, bahsedilen bu yeni topraklara bir kaç deniz seferi düzenlenmesine öncülük etmiştir. Hatta bugünkü Brezilya'nın adını Mali'de yaşayan Birzala isminde bir kabileden geldiği düşünülmektedir.²⁵ 1312'de Mandinga denilen Afrikalı Müslüman denizciler, Meksika körfezine gelerek Mississippi Nehri'ni Amerika'nın içlerine girmek için bir geçiş yolu olarak kullandıkları rivayet edilmektedir. Piri Reis, 1513 yılında dünya haritasını ilk çizdiğinde, Amerika'yı da haritada

göstermektedir. Harita hem doğruluk hem de sanatsal açıdan, kendi zamanının ve öncesinin en mükemmel çizilmiş dünya haritası olarak kabul edilmektedir.²⁶

Amerika'ya giden Müslümanların 1500'lü yıllarda Avrupa'dan giden beyazların arasındaki Endülüs asıllı Müslümanlar olduğu da bilinmektedir. Endülüs asıllı Müslümanlar bir diğer adıyla Moriskolar, Krallığın İslam karşıtı bir tavır takınmasıyla İberya yarımadasından kaçmış veya sürgüne gönderilmişti. Amerika'ya ayak basan Avrupalı denizcilerin yanında Müslüman denizcilerin olduğu da bilinmektedir. 1492'de Christopher Colombus'un yola çıktığı esnada gemide Martin Alonso Pinzon ve Vicente Yanex Pinzon adlarında iki Müslüman kardeşin kaptan olarak görev yaptığı söylenmektedir. Sonraları Batı Afrika ülkelerinden giden köle Müslümanlarla kıtada Müslüman nüfus artmıştır.

Avrupalı sömürge güçleri Müslümanların dinlerini yaşamalarına müsaade etmemiş ve dinini değiştirmeyenlere aşırı işkenceler yapmış ve idam etmiştir. Arap harfleri ile yazı yazmak dahi idam sebebidir. 19. yüzyılın sonlarında Osmanlı coğrafyası Ortadoğu'dan özellikle bugünkü Suriye, Lübnan, Ürdün, Mısır ve Filistin'den çok sayıda Osmanlı vatandaşı Güney Amerika'ya yapılan göç dalgasına katılmıştır. Aralarında Müslüman, Ermeni ve Marunîlerin bulunduğu, istisnasız hepsinin Osmanlı pasaportu taşıdığı bu insanlar kıtada El Turko yani Türk olarak adlandırılmıştır. Göç eden vatandaşların % 10'u Müslüman, diğerleri Hristiyan'dır. Bu gün Müslümanların sayısının

6-7 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir. Avrupa'dan, Afrika'dan ve Ortadoğu'dan gelen Müslümanlara ilaveten yerli Müslümanların sayısı da her geçen gün artmaktadır. İlk Müslümanlar genellikle evlerini veya geniş mekânları ibadet ve toplanma yeri olarak kullanmışlardı. Evlerini mescit olarak kullanmalarından uzun bir süre sonra, müstakil mescitler inşa etmeye başladılar. 1929'da Kuzey Amerikalı Müslüman çiftçiler North Dakota'da, Güney Amerika'da Brezilyalı Müslümanlar Sao Paulo kentinde bir cami inşa ettiler.²⁷

Latin Amerikalı Müslümanların Siyasi Parti ve Sivil Toplum Örgütlerine Katılımı

Latin Amerika Müslümanlar siyasi faaliyetlerde kendilerini gösterememişlerdir. Bu konuda Hristiyan Araplar, Müslümanlardan daha aktif bir rol oynayarak siyasi alanda etkin hale gelmişlerdir. Uzun zaman önce siyasi katılıma başlayarak Brezilya, Arjantin gibi önemli ülkelerde parlamentoda dönem dönem üçte bir oranında güç elde etmişlerdir. Brezilya'da bir dönem devlet başkanı yardımcılığı görevini yapmış Michelle Tamer Lübnan kökenlidir. Kuzey ve güney Amerika'da New York'tan sonra en büyük ikinci belediye olan Sao Paulo'nun belediye başkanı da Arap kökenli Ferdinand Haddad'dır. Arjantin eski cumhurbaşkanı Carlos Menem, Kolombiya eski devlet başkanı Julio Cesar Turbay, Ekvador eski başkanı Abdullah Jaim Bucaram da Arap kökenli önemli siyasilerdir.²⁸

Müslümanlar ancak son zamanlarda siyasi pozisyonlar üstlenmeye başlayabilmiştir. Brezilya'da birkaç Müslüman belediye başkanı ve Sao Paulo parlamentosunda da birkaç Müslüman milletvekili mevcuttur. Son zamanlarda, özellikle Müslümanların büyük bir seçmen bloğunun olduğu ülkelerde, siyasi katılımın önemi idrak edilmeye başlandıktan sonra Müslümanlar tarafından çalışmalar başlatıldı. Brezilya'da Müslüman Dernekleri Federasyonu içinden siyasete yakın olanlar aktif siyaset hayatına hazırlanmaktadır. Uzmanlığı olan, yüksek lisans ve doktorasını yapan öğrenciler siyaset bilimi ve hukuk alanlarında kendilerini geliştirmektedir. Bu kadar geç kalınmışlığın nedenlerinden biri kıtada İslam merkezlerini kuran Müslüman neslin basit çiftçiler ve tüccarlar olması idi. Güney Amerikalı Müslümanların tüm çabası, inandıkları gibi yaşama ve İslam anlayışını muhafaza etmektir. Bu durum yaşadıkları toplumda farkındalık ve akademik seviyelerinin yükselmesiyle ikinci ve üçüncü nesilde ancak değişebildi. Yine de günümüzde Güney Amerika'da İslam dinini kabul edenler halen kendilerini içlerine alacak ve beklentilerini karşılayacak kurumlar bulmakta zorlanmaktadır.

Müslümanların Karşılaştığı Problemler

Müslümanlardan çok az bir kısmı bütün baskılara rağmen zaman içinde Hristiyan olmuştur. Büyük bir kısmı sadece kendisini Müslüman olarak tanımlamış kalan bölümü de gelecek nesillere kendi inancını aktarma mücadelesi vermektedir. Gençlerin farklı ırktan ve dinden olanlarla evlenme oranının yükselmesi sonucu Müslümanların dinlerini yaşama oranı azalmıştır. Yüzlerce asır kıtada yaşayan Müslümanlar din eğitimi konusunda da yeterli okullara sahip değildir. Brezilya, Arjantin, Şili ve Venezuela gibi Müslüman nüfusun yoğun yaşadığı ülkelerde sınırlı sayıda okulları vardır. Brezilya'da hâlihazırda Müslümanlara ait beş okul bulunmaktadır. Bunlardan birkaç tanesi okul saatinden sonra veya hafta sonları İslami ilimler alanında ve Arapça dersleri vermektedir. 12 Caminin bulunduğu ve Müslümanların yoğun olarak yaşadığı Sao Paulo'da tam zamanlı eğitim veren dört adet okul da bulunmaktadır. Arjantin'in başkenti Buenos Aires'te Centro Islamico de Republica Argentina kurumu bünyesinde bir okul, Suudi Arabistan'ın yaptırdığı ve yönetimini kendi kontrolünde

tuttuğu Kral Fahd Kompleksi içinde de bir başka okul yer almaktadır. Santiago, Şili’de sorumluluğu Centro Islamico de Chile kurumuna ait Müslüman çocukları için bir anaokulu bulunmaktadır. Venezuela’nın Margarita Adası’nda ise Müslüman topluluğuna ait müdürlüğünü İslam Merkezi Başkanı Kâsem Tayjan’ın yaptığı, lise eğitimi de veren büyük bir okul bulunmaktadır. Başkent Caracas’ta Colegio Islamico Venezolano adında küçük bir okul daha bulunmaktadır.²⁹ Bu okullar Müslümanlar için hem yetersiz hem de öğretmen ve yönetici olarak kalifiye eleman eksikliği vardır. Camilerde görevli imamların çoğu bölge dillerini konuşamadığı için cemaatle kopuk ilişkilere sahiptir. Bunların yanı sıra faaliyet olarak yeterli sayı ve kalitede olmasa da birçok STK kıtada hizmet vermektedir. Mali olarak genelde orta tabakada olan Müslümanların en önemli problemleri arasında örgütlenememiş olmaları gelmektedir. İslam dinini kabul etmiş yerli Müslümanlar topluma entegre olamadıkları için eski dinlerine geri dönmektedir. Müslüman Brezilyalı Gençler Derneği (Associação Brasileira da Juventude Muçulmana) yeni Müslüman olan Brezilyalı yerlilerin eski dinlerine tekrar geri döndüklerini ileri sürmektedir. İslamiyet’i sonradan kabul eden yerel halkın topluma uyum sağlaması için faaliyet göstermek üzere dernekler kurulmaya başlanmıştır. Aslen Perulu Abdul Hadi Bazurto öncülüğünde Peru’da El İhsan adlı derneği kurmuş ve yeni Müslüman olanların ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Kıtadaki Müslüman toplumun, Arap asıllılar ve yerli Müslümanlar olarak ikiye ayrılması ortak çözümleri ve adaptasyonu engellemektedir. Müslüman olmuş bazı Latin Amerikalıların

Arap Müslümanlar arasına giremeyişi ve aynı zamanda eski ortamlarını bütünüyle kaybetmeleri onları sosyal bir yalnızlığa itmektedir. Ayrıca yeni Müslümanlar İslam'ı doğru kaynaklardan öğrenememekte bu durumda onlar üzerinde kafa karışıklığına yol açmaktadır. Tüm bunlara rağmen Latin Amerika'da en çok yayılan dinin İslam olması şaşırtıcıdır. 25 yıldan bu yana Katolik, Hispanik ve Kızılderililer İslâmiyet'i kabul etmektedir.³⁰ Yerli halk ve Mestizolar arasında çok sayıda İslâmiyet'i kabul eden insan mevcuttur. Brezilyada yaşayan Müslümanların sayısının her ay % 3 oranında artması ve Brezilyalıların kolaylıkla İslam'ı kabul etmeleri gözle görülür bir gerçektir. Sadece Sao Paulo'da her gün üç kişi İslamiyet'i seçmektedir.³¹ Latin Amerika toplumunda gittikçe daha büyük bir sorun haline gelen aile kurumunun dejenerasyonu ve ahlaki yozlaşma en çok kadın ve gençlerin etkilemektedir. Bu durum İslam'ın kadın ve gençler arasında kabulünü arttırmıştır.³²

Latin Amerika'nın Önde Gelen Ülkelerinde Bulunan Belli Başlı İslami Kuruluşlar ³³

ARJANTİN	
ORGANIZACIÓN ISLÁMICA PARA AMÉRICA LATINA Av. Belgrano 258-Piso 7, Buenos Aires - Argentina Tel: (54-11) 4331-7243/7447 Fax:(54-11) 4331-7442 www.islamerica.org.ar	CENTRO CULTURAL ISLÁMICO "CUSTODIO DE LAS DOS SAGRADAS MEZQUITAS REY FAHD" Avenida Bullrich 55 y Av Libertador , Buenos Aires-Argentina Tel/Fax: (5411)4899- 1144 Tel: (5411)4899- 0960 / 4899- 0201 www.ccislamicoreyfahd.org
WAMY (WORLD ASSEMBLY OF MUSLIM YOUTH - SOUTH AMERICA OFFICE) General Deheza 680 - P.O. Box 1091 Córdoba, Argentina - C.P. 5000 Tel/Fax: (0054) 51 - 52 7099 Bro: Daoud Alvarez	SOCIEDAD ÁRABE MUSULMANA DE CÓRDOBA Obispo Salguero 265 (5000) Córdoba - Argentina Tel/Fax: (0054-51) 21 4277 Tel: (0351) 421-4277
SOCIEDAD ÁRABE ISLÁMICA DE MENDOZA R. E. de San Martin 1933 (5500) Mendoza - Argentina Sr. Abdel Uadud Pastorini Convención 631 Haedo, Pcia. de Buenos Aires Tel/Fax : 54261 425 6711	CENTRO ISLÁMICO DE LA REPÚBLICA ARGENTINA Avda. San Juan 3053 1233 Buenos Aires, Argentina Tel /Fax : (0054-1) 931-3577
CENTRO DE ESTUDIOS ISLÁMICOS Colpayo 83 - Cp. 1405 Buenos Aires, Argentina Tel : 5411 4901-7796 Fax: 5411 4901-4624	

BOLİVYA

CENTRO ISLÁMICO BOLIVIANO DE SANTA CRUZ

Calle San Joaquín 2815 Casilla
Postal: 4777 Santa Cruz, Bolivia
Tel-Fax : 591-3-468488
Telecel : 591-3-1337330
Pagina Web: www.pasaweb.com/islam

LA PAZ ISLAMIC CENTER

Hunahuaca 874, Santa Cruz, Bolivia
Tel: 372-818-327-021

BREZİLYA

CENTRO DE DIVULGACION DO ISLAM DA AMERICA LATINA

Caixa postal 5222-S.B.DO CAMPO-
CEP:0973 1 Sao Pablo - Brasil
Tel: 55-11-452 2400 Fax: 55-11-414 4554

CENTRO CULTURAL ISLÁMICO DO RECIFE (CCIR)

R. da Glon'a 353 Boa Vista CEP 50.000
Recife - PE - Brasil
Tel: 55-81- 423-1393 / 55-81-2214044

SOCIEDAD DE BENEFICENTE MUCULMANA-RIO DE JANEIRO

Av.Games Freire 176(Sala 265) Rio de
Janeiro CEP 20231-010
Tel: 55-21- 5771585 / 2214663
www.fst.com.br/~Sbmrjbr
Presidente: Haidar Abu Taleb

A VOZ MUÇULMANA NA INTERNET

Rua Barão de Ladario-922, Sao Paulo, SP
03010-000, Brazil
Tel: (55-11) 3311-6734

ISLAMIC CULTURAL CENTER OF BAHIA

R. Dom Bosco,190, Bahia, Salvador BA
CEP40055-463, Brazil
Tel: 2341 8033749803

ISLAMIC INSTITUTE FOR MEMORIZATION OF QURAN ABU BAKR ASSIDIK

R. Henrique Alves dos Santos, 205, Sao Bernardo
Do Campo, São Paulo 09725530, Brazil
Tel: 5511-41222400 Fax: 43322090
www.islambr.com.br

ŞİLİ

SOCIEDAD MUSULMANA DE CHILE MEZQUITA AS-SALAM

Avda. Chile-España esquina Campoamor,
Santiago de Chile.
Presidente: TAWFIK RUMLEH Tel/Fax: (562)
34 12414 - (562)2741747

SOCIEDAD MUSULMANA DE CHILE MEZQUITA AS-SALAM

Avda. Chile-España esquina Campoamor
Ñuñoa, Santiago de Chile
Tel: (56-2) 3431376/2048358 Tel/Fax:
(562)3431378

CENTRO ISLAMICO DE SANTIAGO DE CHILE

Estado 57, Oficina 802, Santiago, Chile
Tel: 56-2-6339922-6712379 Fax: 56-2-6712379

KOLOMBİYA

MEZQUITA OMAR IBN AL-JATTAB

Carrera 7, No. 11-10 Maicao Guajira -
Colombia
Contacto: Abdul Rahman

MUSALÁ DE SANTA MARTA

Calle 15, No. 21-75 Santa Marta -
Colombia
Tel: (095) 421 3390 o 420 1846

ASOCIACIÓN CENTRO CULTURAL ISLÁMICO DE MEDELLÍN

Calle 65 No. 73 - 318, Medellin, Antioquia
04, Colombia
Tel: 574-260 0440

ASOCIACION BENEFICA ISLAMICA

Campohermoso, Bucaramanga, Santander
9-7, Colombia
Tel: 7-6422837 Fax: 7-6427978

KOSTA RİKA

CENTRO ISLÁMICO DE COSTA RICA

Apartado Postal 3624-1000 San José,
Costa Rica
Tel: (506) 226 1980 Fax: (506) 293 4043
Presidente Dr. Abdulfatah Sasa Mahmoud
Tel. clínica: (506) 221-8541/9563
Carlos A. Arana Abel San José - Costa Rica
Fax: (506) 224 8327/285 4845

CENTRO CULTURAL MUSULMÁN DE COSTA RICA

Apartado Postal 608-2050, San Jose, CA,
Costa Rica
Tel: 506-240 4872 Fax: (506) 240 4872

CENTRO CULTURAL MUSULMÁN DE COSTA RICA

Apartado Postal 608-2050, San Jose, CA, Costa Rica
Tel: 506-240 4872 Fax: (506) 240 4872

KÜBA

ISLAMIC ASSOCIATION OF CUBA

Calle 88 #5316 e/ 53 y Final, Havana, C.Habana 11400, Cuba Tel: 537-650069

EKVADOR

CENTRO ISLÁMICO DEL ECUADOR: MEZQUITA ASSALAM

Calle 18 de Septiembre 114 y General Leónidas Plaza Quito - Ecuador
Tel: (593-2) 522 285 /284 416 /237 654 /524 349 Fax: (593-2) 462-892
Pagina Web: www.centroislamico.org.ec
Yahyá Juan F. Suquillo (Imam) Tel: (593-2) 210 756 (Trabajo) Tel Part: (593-2) 522 285
José G. Vázquez Cantos Tel: (593-2) 228 493 y 553 245

HONDURAS

CENTRO ISLÁMICO DE HONDURAS

Av. 10 y Calle 20 Colonia Prado Alto San Pedro Sula - Honduras
Tel: (504) 556 5388 (Yusuf Amdani)

MEKSİKA

CENTRO CULTURAL ISLÁMICO DE MÉXICO AC

Av. Colonia del Valle 324-7, Col. del Valle, CP 03100, México, D.F. Tel: 52(55) 5687-05-14
Fax: 52(55) 5687-62-04 Tel. (525) 543 8756 / 5446700 Fax: (525) 687 6204 - 557 6079/69
Website: www.islam.com.mx

PANAMA

FUNDACIÓN ISLÁMICA DE PANAMÁ: MEZQUITA YAMÁA

Av. Mexico y Calle 30 Este La Exposición
Ciudad de Panamá
Mufti Abdul Kadir (Imam)

ASOCIACIÓN ISLÁMICA CHIRIQUÍ

Via Boquete (Despues del P.T.J.), Las
Perlas Santa Cruz (Ruta R0014) Chiriquí -
Panamá
Tel: (507) 774 9489 y 775 9293

CENTRO CULTURAL ISLÁMICO

Aparto Postal 3013 Colon - Panama
Tel : (507) 2791506 Fax: (507) 2791217

PERÚ

MEZQUITA AN NUR

Jiron Oxapampa 423-103 Distrito de Breña
Lima – Perú Tel: (511) 423 0495
Jalil Salahudin Zapata

INSTITUTE OF ISLAMIC STUDIES

Calle Rey de Bahamonde 121, Vista Alegre,
Surco,Lima, 33, Peru
Tel: 51-14 489720

PERÚ

MEZQUITA AN NUR

Jiron Oxapampa 423-103 Distrito de Breña Lima – Perú Tel: (511) 423 0495
Jalil Salahudin Zapata

INSTITUTE OF ISLAMIC STUDIES

Calle Rey de Bahamonde 121, Vista Alegre, Surco,Lima, 33, Peru
Tel: 51-14 489720

VENEZUELA

MEZQUITA SHEIKH IBRAHIM

Calle Real de Quebrada Honda Los Caobos
A.P. 52106 Sabana Grande 1050 Caracas,
Venezuela
Telefonos: 02-577-7382, 02-577-6927, 02-
5774225 Fax: 02-5775932
Tel: (58-2) 5774622 (582) 577-6927
Fax:(58-2) 5775932
Website: www.mezquitaibrahim.org

ISLA MARGARITA-CARIBE

LA COMUNIDAD ISLÁMICA VENEZOLANA
2da av. Antiguo Aeropuerto Sector
Genovés-PORLAMAR Isla Margarita –
Venezuela
Tel: 589-5- 623153/617024 Fax: 589-5-
631925
Kassem Mohainad Tayjan Presidente

CENTRO ISLAMICO DE VENEZUELA

Calle 9, Urbanizacion La Paz El Paraiso,
Caracas - Venezuela
Tel: (58-212) 4711279 o 4716612 o
4725079 Fax: (58-212) 4713414
Mohieddin Jalal or Mohammad Al Dhaher

MEZQUITA AL-RAUDA

Av. La Limpia, Al Fondo de MAKRO
Maracaibo - Venezuela
Tel: (58-61) 7527638 o 7546658 o 7516 583
Fax: (58-261) 7830356 Cel: (041) 46166999
Said Hanafi

Latin Amerika'da Bulunan Önemli Camiler

Zaimah Camii, Rio - Brezilya

1900'lerin başında inşa edilen Zaimah Camii, 1983 yılında ibadete kapatılmıştır. Rio Olimpiyat Stadı'na 20 dakikalık bir mesafede olan cami için 2010 sonrasında kampanyalar başlatılmış ve neticede cami ibadete açılmıştır. Terkedildiği yıllar içerisinde grafiti sanatçılarının akınına uğrayan binanın restorasyonu özel bir dernek tarafından toplanan bağışlarla gerçekleştirilmiştir.³⁴

Ebu Bekir Camii, Brezilya

Müslümanların yoğun olarak yaşadığı Sao Paulo'da bulunmaktadır.³⁵

Kral Fahd İslami Kültür Merkezi Camii, Buenos Aires - Arjantin

Latin Amerika'daki en büyük camidir. 1995'te 34.000 metrekarelik bir alanda inşa edilmiştir. Suudi mühendisler tarafından 2000'li yıllarda İslami kültür merkezine çevrilen bina, toplamda 1600 kişilik bir ibadet alanına sahiptir. Kültür merkezi 50 kişilik bir öğrenci grubunu ağırlayabilmektedir.

Centro Islamico Republica de Argentina adında bir kurumun gözetimi altında bulunmaktadır.

Omar Ibn Al-Khattab Camii, Maicao - Kolombiya

Latin Amerika'nın en büyük İslami merkezlerinden olan Al-Khattab, yerel halk tarafından *La Mezquita* yani cami olarak bilinmektedir. 1000 kişilik bir kapasiteye sahip olan bina 1997 yılında inşa edilmiştir.

Cami *Dar-Al Arkan Okulu* ile bağlantılı olarak faaliyet göstermektedir.

Ebu-Bekir Sıddık Camii - Kolombiya

Kolombiya'nın başkenti Bogota'da yer alan Ebu-Bekir Sıddık Camii.³⁶

Coquimbo Camii, Coquimbo - Şili

Nüfusunun sadece %0.1'i Müslüman olan Şili'de 4000 Müslüman yaşamaktadır. Santiago'daki As Salam, Iquique'deki Bilal camilerinin yanı sıra Coquimbo Camii de Şili'de bulunan önemli bir

İslam merkezidir. Şili Nüfus Müslüman nüfus oranına göre en çok caminin bulunduğu ülke olarak adlandırılabilir.

As Salam Camii, Santiago - Şili

Şili'nin başkenti Santiago'da bulunan As Salam Camii, başkanlığını Muhammed Rumi'nin yaptığı *Centro Islamico de Chile* kurumunun bünyesinde yer almaktadır.³⁷

Colon İslami Kültür Merkezi Camii, Colon - Panama

Panama'da yoğun ve çalışkan bir Müslüman nüfus bulunmaktadır. Buna rağmen Colon'da diğer ülkelerde görülen özgün mimarilere sahip İslami ibadet merkezleri bulunmamaktadır. Panamalı Müslümanlar, aynı zamanda modern yaşam tarzlarıyla da dikkat çekmektedir.

Keizerstraat Camii, Paramaribo - Surinam

Surinam nüfusunun % 13.5'i Müslüman'dır. Batı Afrika, Endonezya ve Malezya gibi ülkelere çok fazla göç alan Surinam'ın yerel halkı da İslam inancına yakındır. Surinam'da ilk cami 1932 yılında yapılmıştır. Keizerstraat Camii ise 1984 yılından bu yana hizmet vermektedir.

Montrose Mescidi, Montrose - Trinidad ve Tobago

Afrika'dan getirilen kölelerin çoğunun İslam'ı tercih ettiği Trinidad'da, Montrose Mescidi gibi ibadethaneler, Müslümanların ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır.

Şeyh İbrahim Al-İbrahim Camii, Caracas – Venezuela

Latin Amerika'nın ikinci en büyük camisi olan Al-İbrahim, 1993'te tamamlanmıştır. 5000 metrekarelik bir alana yayılan binanın en dikkat çekici özelliği 113 metrelik minaresidir. Latin Amerika'daki en yüksek minaredir, Al-İbrahim'in 23 metrelik kubbesi altında 3500 kişi ibadet edebilmektedir. Hemen yanında San Charbel Katolik Kilisesi yer almaktadır.

Bab-ul İslam Camii, Tacna - Peru

Camide çocuklar için bir de okul bulunmaktadır. İspanyolca ve Arapça eğitim verilmektedir.

Uruguay İslam Merkezi Mescidi, Las Piedras - Uruguay

Bölgedeki iki merkezden biri Uruguay İslam Merkezidir. Ramazan ayında Müslümanlara sıcak yemek dağıtmaktadır.

Su Ürünleri Müzesi Montevideo - Uruguay

Eskiden cami olarak faaliyet gösteren ama şu anda su ürünleri müzesi olarak kullanılan bu bina Montevideo sahilinde denize sıfır bir konumda yapılmıştır. Caminin iç mimarisi kadar hikâyesi de ilgi çekicidir. Uruguay'a göç etmiş Müslüman bir Arap bu camiyi yaptırır. Belli bir zaman geçtikten sonra oğlu, deniz kenarındaki camiyi diskoya çevirir. Daha sonra iflas eden disko sahibi her şeyini kaybeder ve cami binası bir şekilde devlet eline geçer. Uruguay

hükümeti bu binanın denize sıfır olması sebebiyle su ürünleri müzesi yapmaya karar verir, şu an itibariyle cami müze olarak kullanılmaktadır.³⁸

Muhammed Mescidi, Ciudad Del Este – Paraguay

Paraguay'daki bu mescid hem bölgedeki Müslümanlar için önemli bir ibadet merkezi, hem de İslam kültürü ile tanışmak isteyenler için bir sosyalleşme alanı olarak kullanılmaktadır.

Omar Mescidi, Tijuana – Meksika

4000 Müslüman'ın yaşadığı Meksika'da çok sayıda cami bulunmaktadır. Çoğu kötü durumda olan bu camilerden en ünlüsü Tequesquitengo'daki Dar As Salam Camii'dir. Omar Mescidi ülkede en kalabalık cemaate sahip olan ibadet merkezidir. Meksika'da Mayaların soyundan gelenler İslam'ı seçmektedir. Bu yerli Müslümanlar özellikle Kordoba'dan bölgeye getirilen Endülüs Müslümanlarının etkisiyle İslam'ı seçmektedirler.

Casa de Los Arabes (Arap Merkezi), Havana - Küba

Havana şehir merkezinde bulunan merkez Endülüs mimari tarzıyla turistlerin de ilgisini çekmektedir.

Küba'nın başkenti Havana'da Müslümanlar ibadethaneleri yetersiz olduğu için genellikle evlerinde ibadet etmektedir. *La Ligue Islamica de Cuba* Kurumu Başkanı Yahya Pedro'nun evi de bunlar arasında yer almaktadır. Pedro'nun evi devletten alınmış özel bir izinle çalışmaktadır. Havana'da resmi bir cami bulunmaması hasebiyle Fidel Castro'nun bölge Müslümanlarına verdiği cami sözüne binaen³⁹ son dönemde yapılan Türkiye, Katar, Suudi Arabistan gibi Müslüman ülkelerin Küba Hükümeti ile

yaptığı diplomatik görüşmeler sonucu Küba Hükümeti, Suudi Arabistan'a Havana'da cami yapma yetkisini vermiş bulunmaktadır. Yıllardır herhangi bir caminin olmamasına rağmen Müslümanlar, Cuma günleri *Casa de los Árabes* (Arap Evi) olarak bilinen binada toplanmaktadır. Bu bina 1940'larda bölgeye gelen Arapların sosyal ve kültürel toplantıları için tahsis edilmiş ve Endülüs mimarisiyle inşa edilmiştir. Katar başta olmak üzere pek çok Arap ülkesinin giderleri için yardım ettiği merkez sadece Cuma günleri kapılarını açmaktadır. Ağırlıklı olarak turist ve bölgede bulunan diplomat Müslümanlar tarafından ziyaret edilen bina, 2015 yılına kadar Havana'daki cami ya da mescit olarak tanımlanabilecek tek ibadet merkezi konumunda idi şu anda ise bu binanın yetersiz kalması dolayısıyla tam karşısında bulunan klasik araba müzesini Castro Hükümeti camiye dönüştürerek ülke Müslümanlarının ibadeti için tahsis etti.

Şu Anda Cami Olarak Hizmet Veren Eski Klasik Otomobil Müzesi, Havana-KÜBA⁴⁰

Santa Cruz Camii - Bolivya

Santa Cruz Camii, *Centro Islamico de Bolivia* merkez binasında yer almaktadır. Merkez binasının içinde büyük bir kütüphane, Müslüman çocukları için kreş ve seminerler için bir salon bulunmaktadır.⁴¹

Al Tawhed Mescidi, Port Au Prince- Haiti

Al Tawhed Mescidi şehir merkezinde olması sebebiyle önemli bir yere sahiptir. Her Cuma ortalama 5 kişi Müslüman olmaktadır. Başkentte bu mescidin dışında bakımsız durumda olan pek çok küçük mescit bulunmaktadır.⁴²

Geleceğe Dair Perspektifler

Kıtada 14. yüzyıldan itibaren varlıkları kabul edilen Müslümanların nüfusu Osmanlının dağılmasından sonra artmıştır. Müslüman Araplar 20. Yüzyılın başında bölgeye göç etseler de yerli topluma karışmamışlar ve yeni bir topluluk olarak yollarına devam etmişlerdir. Bu sebeple siyaset, sanat ve sosyal yaşam için ortak bir gelecek inşası da mümkün olmamıştır. Kendi içlerinde de ayrı topluluklar oluşturan Müslümanların maddi problemlerinin yanı sıra birlikte yaşam için proje üretememeleridir. İş imkânlarının geniş olması Müslümanların Brezilya'da Sao Paulo, Peru'da Tacna ve Lima, Arjantin'de Buenos Aires, Kolombiya'da Maicao gibi belli başlı şehirlerde yoğunlaşması sebebiyle İslami faaliyetler genellikle bu bölgelerde gerçekleştirilmektedir. Diğer küçük bölge ve şehirlerde yaşayan Müslümanlar büyük kentlerde yaşayan Müslümanlara göre daha çok ihtiyaçlı durumdadır. Örneğin, Sao Paulo'da Müslümanlara ait paralı da olsa bir mezarlık mevcuttur fakat Brezilya'nın diğer bölgelerinde böyle bir imkân yoktur. Peru'da Cusco şehrinde yaşayan çok az Müslüman'ın ihtiyaçları fazladır.

Müslümanların ihtiyaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Bölgede Müslümanların cenaze yıkamaları için gasilhane ve kendilerine ait mezarlık bulunmamaktadır. Müslümanlar öldükten sonra gayrimüslimlerle aynı mezarlığa gömülmekte ve belli bir süre sonra aynı mezara bir gayrimüslim gömülebilmektedir.
- Müslümanların yoğun yaşadığı şehirler dışında diğer küçük bölgelerde yaşayan Müslümanların mecsid ihtiyacı bulunmaktadır.
- Büyük şehirlerde de az olmakla birlikte Müslümanların çocukları için dini eğitim veren kurumlar bulunmamaktadır.
- Çalışan anne-babaların çocukları için kreşe ihtiyaç vardır.
- Doğru kaynaklardan İspanyolca ve Portekizceye İslami kitapların çevrilmesi gerekmektedir.

Bölge İçin Türkçe'den Portekizce ve İspanyolcaya Çevrilmiş Bazı İslami Kaynaklar

- Son Din İslam
- Peygamberimizin (sav) Hayatı
- Faziletler Medeniyeti
- Allah Aşkındaki Gizli Sır
- Rahmetli Peygamber
- Gönül Bahçesinden Muhabbetteki Sır
- İslam, İman, İbadet
- 40 Hadis (Çocuklar için görsel)
- Son Nefes
- İslam Dininin Temel Kuralları⁴³

Osmanlıdan Günümüze Güney Amerika ve Türkiye İlişkileri

Türklerin Güney Amerika ile ilişkileri 1865 yılında yolu yanlışlıkla Brezilya'ya düşen iki savaş gemisine kadar uzanır. Osmanlı Devleti'nin Basra'ya gönderdiği İzmir ve Bursa Korvetleri isimdeki savaş gemileri Afrika etrafında dolarken fırtınanın etkisiyle Brezilya'nın Rio de Janeiro sahiline çıkar. İlk defa Osmanlı askeri gören Brezilya halkı gemiyi ziyarete gelir. İkinci günde gemiye gelenler arasındaki siyahlar, Osmanlı askerlerinin arasında bulunan ve kıyafetleri ile ulema sınıfını temsil ettiği belli olan Bağdatlı Abdurrahman Efendi'ye selam verir. Birkaç gün sonra tekrar gemiye gelen siyahlar, namaz kılan Osmanlı askerlerine katılır ve beraberce namaz kılarlar. Bu manzarayı gören Abdurrahman Efendi siyahların selam vermekle kendileriyle istihza etmediklerini anlar ve onlarla tanışmak için tercüman arayışına girer. Sonunda Fas asıllı bir Yahudi tercümelerini yapar. On gün kadar Rio sahilinde kalan gemiler hareket etmeye hazırlandığında siyahi Müslümanlar Abdurrahman Efendi'nin Brezilyada kalması ve kendilerine İslam'ı öğretmesi için ısrar eder. Abdurrahman Efendi gemideki

komutanlarla istişare ettikten sonra irşat, tebliğ ve davet çalışmaları için Brezilya'da kalır. 2-3 yıl muhtelif şehirlerde kalarak Müslümanlara dinini öğretir. İlk aylarda Faslı tercüman aracılığıyla yaptığı vaazların tesirini göremeyen Abdurrahman Efendi Portekizceyi öğrenerek derslerini bu dilde yapar. Sonradan Faslı tercümanın Yahudi olduğunu ve kasıtlı olarak yanlış tercüme yaptığını öğrenir.⁴⁴ İstanbul'a döndükten sonra yazdığı hatıratı Brezilya'daki ilk Müslümanlar ismiyle basılmıştır.

El Turkolar

1800'lü yılların sonunda Osmanlı coğrafyasından başlayan yoğun göç akımı ile kıtaya çok sayıda El Turko adıyla anılan Osmanlı vatandaşı yerleşmiştir. Göç hadisesinin temelinde Brezilya kralı II. Pedro'nun Abdülhamid Han'a gerçekleştirdiği ziyaret yatmaktadır. Pedro, II. Abdülhamid'le görüşmek üzere Osmanlı'yı ziyarete gelmiştir.⁴⁵ Kölelik kaldırıldığı için ülkesinde ortaya çıkan işçi ihtiyacını karşılamak amacıyla İstanbul'a, Mısır'a ve Lübnan'a giderek gittiği her yerde Osmanlıların kıtaya gelmesi için davette bulunmuştur. Dünya üzerinde köleliğin en son kaldırıldığı yer olarak bilinen Brezilya'ya merkez Beyrut Limanı'ndan olmak üzere Osmanlı topraklarından yoğun bir göç başlamıştır. Ekonomik sıkıntı içinde olan Osmanlı vatandaşları yeni dünyaya açılan kapıları denemek için bir bir topraklarını terk etmiş ve kendilerine yeni hayatlar kurmak hayaliyle Güney Amerika'ya göç etmiştir. Bugün onların torunları kıtada kendi geleneklerini sürdürmekte ve önemli görevler üstlenmeye devam etmektedirler. Bugün kıtada yaşayan El Turkoların nüfusunun 30 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir.⁴⁶

Osmanlı Devleti'nin yıkılmasından sonra çeşitli değişimler geçiren Türkiye bir dönem dış ilişkilerinde zayıf kalmıştır. Bu durum ilişkilerimizin sınırlı

olduğu Amerika kıtası gibi bölgeleri de etkilemiştir. Coğrafi uzaklık, bölge önceliklerinin farklı olması vs. gibi sebepler dolayısıyla ikili ilişkiler bir türlü istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Ancak kıtayla ilişkilerimiz 2004 yılından sonra kayda değer bir gelişme göstermektedir. Kıtanın önde gelen ülkelerinin küresel aktör olarak rol oynaması ve bu çerçevede kritik coğrafyalarda güvenli ortaklıklar oluşturma politikaları Türkiye ile ilişkilerin gelişmesine vesile olmuştur.

Türkiye'nin Güney Amerika ile ilk diplomatik ilişkisi Brezilya ve Arjantin'le olmuştur. Osmanlı'dan başlayan göçe de en çok bu ülkeler ev sahipliği yapmıştır. Brezilya ile ilk diplomatik ilişki Osmanlı döneminde, 5 Şubat 1858 tarihinde Londra'da imzalanan Dostluk, İkamet, Ticaret ve Seyr-i Sefain Antlaşması ile başlamıştır. Arjantin ile Osmanlı Devleti arasındaki ilişki 21 Temmuz 1869'da Arjantin Paris Büyükelçisi'nin Osmanlı topraklarında elçilik açma talebinde bulunmak üzere bir mektup yazmasıyla başlar. Bundan üç yıl sonra 1872 yılında Osmanlı-Arjantin Ticaret Antlaşması yapılarak iki ülke arasında ilk resmi temas kurulmuştur.⁴⁷ Osmanlı sonrasında Türkiye Cumhuriyeti ve Brezilya arasında 1927 yılında Roma'da bir Dostluk Antlaşması imzalanmıştır. 1936 yılında ülkede ilk Büyükelçiliğimiz açılmıştır. Bu tarihten önce bölgede konsoloslüğümüz bulunmadığı için göçmen Osmanlı vatandaşlarının sorunlarına Washington Sefareti aracılığı ile bakılmaktaydı.⁴⁸

Son yıllarda Türkiye kıtayla ilgili gelişmeleri yakından takip etmekte, elçilik sayısını çoğaltmakta ve Latin Amerika'da bulunan pek çok ticari örgütle işbirliği yapmaktadır. 16 Eylül 1998 tarihinde Türkiye'nin daimi gözlemci statüsünde olduğu Amerika Devletleri Örgütü (ADÖ) ve Karayip Devletleri Birliği (KDB) bunların başında gelmektedir.⁴⁹ Ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 2014 Kasım ayında Latin Amerika Müslüman Liderler Zirvesi'ne ev sahipliği yapan Türkiye kıtayla ilişkiler hususunda önemli bir adım atmıştır. Bunların yanında, Türkiye Diyanet Vakfı ve Türkiye'den pek çok STK Kurban bayramı dönemi ve Ramazan ayında bölge Müslümanlarıyla temasa geçerek insani yardım faaliyetleri yürütmektedir.

Türkiye Diyanet Vakfının Bölgedeki Faaliyetleri

Türkiye Diyanet Vakfı, dünyanın 135 ülkesinde sosyal ve eğitim alanında faaliyetler göstermekte ve özellikle Ramazan ve Kurban dönemlerinde insani yardım çalışmaları gerçekleştirmektedir. Vakıf, Güney Amerika'da nüfusu az olan Müslümanların kendilerini yalnız hissetmemesi ve Türkiyelilerin yardımlarını başta Brezilya, Küba, Bolivya, Honduras, Haiti

gibi ülkelere ulaştırmak için yola çıkmıştır. 2014 Ramazan ayında sadece Brezilya'da ihtiyaç sahiplerine 500 gıda kolisi yardımda bulunmuş ve 2000 kişilik iftar programı düzenleyerek bölge halkının bir araya gelmesine vesile olmuştur. 2015 yılı Ramazan ayında ise 9 farklı Latin Amerika ülkesinde 4.958 kişiye iftar vererek iyilik sofraları kurmuştur. 2015

Kurban döneminde milletimizin emanetleri 11 ayrı Latin Ülkesine ulaşmış vekâlet yoluyla toplam 760 hisse kurban, ihtiyaç sahibi Latin Müslümanlara ulaştırılmıştır. Son olarak 2016 yılı Ramazan ayında başta Brezilya, Şili, Küba ve Honduras olmak üzere 11 ayrı Latin Amerika Ülkesinde faaliyet gösteren Türkiye Diyanet Vakfı, toplamda 3,545 adet gıda kumanyasını bölge insanına ulaştırmış ve 9,560 kişiye iftar programı düzenlemiştir.

İnsani Yardım Çalışmaları

2010 yılında Haiti’de meydana gelen deprem sonrası 1,5 milyon kişi çadır kamplarda yaşamaya başlamıştır. Kriz sebebiyle yardım çalışmasına başlayan vakfımız eğitim hayatına devam edemeyen öğrenciler için

400 öğrenci kapasiteli Umudun Çocukları Okulu'nu hizmete açmıştır. 4 üniversite öğrencisi vakfımızın katkılarıyla Türkiye'ye gelerek Ankara Üniversitesi'nde öğrenim görmeye başlamıştır. Ayrıca Haiti'den gelen din görevlilerine hizmet içi eğitim verilmiştir.

2010 yılından bu yana Ramazan ayı ve Kurban Bayramı'nda Haiti'de yaşayan ihtiyaç sahiplerine yardım ulaştırılmaktadır. Bölgede faaliyet yürüten kurumların projelerine sahip çıkılarak destek olunmaktadır. Bunlardan bir tanesi 2012 yılında ülkede tarımsal kalkınmaya yönelik ziraat projesidir. Bunun yanında Cape Haitien şehrinde Türkiye Diyanet Vakfına ait neredeyse inşaat çalışmaları tamamlanmış Boukman Buhara Camii bulunmaktadır. Bu cami vakfımızın Latin Amerika'da yaptığı ilk camidir.

Eğitim Çalışmaları

Güney Amerika eğitim alanında desteğe ihtiyaç duymaktadır. Özellikle Haiti’de meydana gelen depremten sonra çalışmalarına bu bölgede yoğunluk veren vakfımız yapımına daha önceden başlayan ancak imkânsızlıklar sebebiyle yarım kalan bir okulun inşasını tamamlayarak eğitim ve öğretime açmıştır. Umudun Çocukları adında 250 öğrenci kapasiteli okulun faaliyetlerine devam edebilmesi için tüm ihtiyaçları vakfımız aracılığıyla sağlanmaktadır. Ayrıca okulun bahçesine bir de su kuyusu açılmış, buraya kurulan filtreleme sistemi ile öğrencilerin temiz ve sağlıklı suya erişimi sağlanmıştır. Bunlardan başka İlahiyat okumak üzere ülkemize getirilen Haitili öğrencilerin ve Bolu Eğitim Merkezi’nde 6 ay süre ile kurs gören 15 din görevlisinin tüm ihtiyaçları TDV tarafından karşılanmıştır. Müslümanlara rehberlik yapacak kadroların yetişmesi amacıyla, Küba tarihinde ilk defa Küba resmi makamlarından izinli 7 Kübalı Müslüman Konya Eğitim Merkezi’nde mesleki eğitime alınmış ve öğrenimlerini tamamladıktan sonra ülkelerine dönmüştür.

Sonuç

19. yüzyılın ortalarından itibaren Osmanlı'dan Amerika kıtasına yoğun bir göç başlamış, göçmenlerin önemli bir kısmı Latin Amerika ülkelerine yerleşmiştir. Çoğu Lübnan ve Suriye civarından olan kişilere zamanla Anadolu'dan gidenler de katılmıştır. Bu göçlere katılanlar farklı etnik ve dinî kimliklere sahip olmalarına rağmen Osmanlı vatandaşı olmalarından dolayı İspanyolca "El Turko" (Türk) olarak adlandırılmışlardır ve sayılarının 30 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Türkiye ve Latin Amerika ülkeleri arasında şimdiye değin ilişkilerin geliştirilememesinin en önemli sebeplerinden biri coğrafi uzaklıktır. Fakat değişen ve gelişen dünyada mekânlar yakınlaşmış, insanlarla iletişim kolaylaşmıştır.

Türkiye Diyanet Vakfı 2010 yılından bu yana Latin Amerika'da faaliyet gösteren en önemli kurumlardan birisidir. 2010 yılında meydana gelen Haiti depreminin ardından bölgede ihtiyaç tespit çalışmaları yapmış ve sonraki yıllarda Haiti'nin Cap Haitian şehrinde okul ve cami inşaatlarına başlamış ve 2016 yılı itibari ile de tamamlayarak hizmete açmıştır.

Bölgede din, dil, ırk ayrımı yapmadan yokluk içinde hayat mücadelesi veren insanlara yiyecek, içecek, giyecek ve ilaç gibi temel ihtiyaç yardımları yapan Vakfımız, Ramazan ayında ihtiyaç sahipleri için iftar sofraları kurmakta, gıda dağıtımları gerçekleştirmektedir. Kurban döneminde yoksul ve ihtiyaç sahibi ailelere kurban paylarını da dağıtan Türkiye Diyanet Vakfı mesafeleri kısaltarak gelecek yıllarda iki bölge insanını yakınlaştıran bir köprü vazifesi görmektedir.

KAYNAKÇA

1. PEW RESEARCH CENTER, Religion En America Latina, Kasım 2014, <http://www.pewforum.org/files/2014/11/PEW-RESEARCH-CENTER-Religion-in-Latin-America-Overview-SPANISH-TRANSLATION-for-publication-11-13.pdf>, (Erişim tarihi 04.15.2015)
2. Centro Islamico de Bolivia Kurumu Başkanı İsa Amer ile 18.10.2013 tarihinde Santa Cruz, Bolivya'da yapılan söyleşiden alıntılanmıştır.
3. T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI, Selahattin Alpar, Latin Amerika ile hızla gelişen ilişkiler http://www.mfa.gov.tr/turkiye--latin-amerika-_hizla-gelisen-iliskiler-.tr.mfa
4. İGEME (İHRACATI GELİŞTİRME MERKEZİ) Güney Amerika Brezilya Raporu, 01.07.2010, syf. 8.
5. ECUADOR.COM, The Ancient Valdivia Culture in Ecuador, <http://www.ecuador.com/blog/the-ancient-valdivia-culture-in-ecuador> (Erişim tarihi 05.04.2015)
6. SUAREZ Federico Gonzalez, Genel Ekvador Tarihi, Cardo Yayınları, Quito, 2010, Sayfa 142 <http://www.biblioteca.org.ar/bibliotecas.htm>
7. Selahattin Karabostan'ın 03.07.2014 tarihinde Peru ziyareti esnasında tur rehberi Huaman Zapata'dan edindiği bilgiden alıntılanmıştır.
8. GALEANO Eduardo, Latin Amerika'nın Kesik damarları, Çitlembik Yayınları, İstanbul, 2006, Sayfa 25.
9. GALEANO Eduardo Latin Amerika'nın Kesik damarları, Çitlembik Yayınları, İstanbul, 2006, Sayfa 43.
10. GALEANO Eduardo, Latin Amerika'nın Kesik damarları, Çitlembik Yayınları, İstanbul, 2006, Sayfa 110.
11. ISLAM AWARENESS, Maria Moreira, Brazilian Muslims: Reverting To Their Islamic Past, <http://www.islamawareness.net/LatinAmerica/brazil.html> (Erişim tarihi 05.06.2015)
12. Centro de Divulgação do Islam para América Latina Kurumu yetkilisi Ziad Saifi ile 28.01.2013 tarihinde Sao Paulo, Brezilya'da yapılan söyleşiden alıntılanmıştır.
13. Centro Islamico de Bolivia Kurumu Başkanı İsa Amer ile 18.10.2013 tarihinde Santa Cruz, Bolivya'da yapılan söyleşiden alıntılanmıştır.
14. Selahattin Karabostan'ın 05.07.2014 tarihli Ekvador ziyaretindeki gözleminden alıntılanmıştır.
15. ISLAM AWARENESS, Centro Islamico de Ecuador Kurumu Başkanı Yahya Squillo, Islam in Ecuador, <http://www.islamawareness.net/LatinAmerica/ecuador.html> (Erişim tarihi 11.06.2015)
16. <http://politikaakademisi.org/latin-amerikada-dillerin-yasal-durumlari/>
17. <http://gezimanya.com/guney-amerika>
18. <http://armadagrandee.com/yurtdisinda-dil-okulu/diger-ulkeler/guney-amerika-dil-okullari/guney-amerika-dil-okullari/>
19. MAZLUMDER, İnsan Hakları Raporu, Küba, Mart 2008, Sayfa 124, http://istanbul.mazlumder.org/fotograf/yayinresimleri/dokuman/dunya_raporu.pdf (Erişim tarihi 02.01.2015)
20. Ankara Üniversitesi, Latin Amerika Çalışmaları Merkezi, Küba Devrimi ve Güncel Gelişmeler Söyleşisi, Coğrafya Fakültesi- İspanyol Dili ve Edebiyatı Araştırma Görevlisi Ceren Karaca, 14.05.2015
21. Küba İslam Cemiyeti Başkanı Yahya Pedro Lopez ile 10.07.2013 tarihli söyleşiden alıntılanmıştır.
22. CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY, The World Factbook, Küba, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/cu.html> (Erişim tarihi 04.02.2015)
23. Dünya Çatışmaları 1. Cilt, ABD-Küba Çatışması-44 yıllık mücadele, Nobel Yayın Dağıtım, syf. 907, Ankara, Ekim 2010.
24. HERNANDEZ Alfonso, 100 soruda Küba Raporu, Jose Marti Küba Dostluk Derneği, Kayhan Matbaacılık İstanbul, Ekim 2010.
25. HAMİDULLAH Muhammed, Amerika'nın Keşfi Makalesi, İlim ve Sanat Dergisi, 31.06.2006

26. <http://www.akwa.us/tr/amerika-da/islam-tarihi/385-amerikada-islam.html>
27. <http://www.akwa.us/tr/amerika-da/islam-tarihi/385-amerikada-islam.html>
28. DÜNYA BÜLTENİ, Brezilya İmamlar ve İslami İşler Yüksek Konseyi Başkanı Halid Takyeddin, Brezilyalı Müslümanların durumu, 17.06.2013 <http://www.dunyabulteni.net/servisler/haberYazdir/263994/haber> (Erişim tarihi 17.08.2015)
29. Selahattin Karabostan'ın 07.07.2014 tarihli Venezuela ziyaretindeki gözleminden alıntılanmıştır.
30. Centro de Divulgação do Islam para América Latina Kurumu yetkilisi Ziad Saifi ile 28.01.2013 tarihinde Sao Paulo, Brezilya'da yapılan söyleşiden alıntılanmıştır.
31. TIMETURK, Arap asıllı Brezilyalı araştırmacı Faris Faris, El Cezire röportajı, Brezilya Müslümanları ve Entegrasyon Sorunu <http://www.timeturk.com/tr/2008/06/19/brezilya-musulmanlari-ve-entegrasyon-sorunu.html> (Erişim tarihi 25.12.2014)
32. TIMETURK, Brezilyalı gazeteci Ritha de Siba, El Cezire röportajı, Brezilya Müslümanları ve Entegrasyon Sorunu <http://www.timeturk.com/tr/2008/06/19/brezilya-musulmanlari-ve-entegrasyon-sorunu.html> (Erişim tarihi 25.12.2014)
33. LATINO DAWAH, Muslim Organizations in Latin America <http://www.latinodawah.org/links/links2.html> (Erişim tarihi 02.04.2015)
34. RADİKAL, Küba'dan Brezilya'ya Latin Amerika'daki 13 cami ve mescit http://www.radikal.com.tr/radikalist/kubadan_brezilyaya_latin_amerikadaki_13_cami_ve_mescit-1233155 (Erişim tarihi 01.05.2015)
35. Selahattin Karabostan'ın 28.01.2013 tarihli Brezilya ziyaretinde çektiği resim.
36. Selahattin Karabostan'ın 05.07.2014 tarihli Kolombiya ziyaretinde çektiği resim.
37. Selahattin Karabostan, 30.01.2013 tarihli Şili İslam Merkezi kurum ziyareti, Santiago-Şili.
38. Selahattin Karabostan, 02.02.2013 tarihli Uruguay İslam Merkezi kurum ziyareti, Montevideo-Uruguay.
39. DÜNYA BÜLTENİ, Fidel Castro'dan Müslümanlara cami sözü, <http://www.dunyabulteni.net/index.php?aType=haber&ArticleID=25200> (Erişim tarihi 18.12.2014)
40. Selahattin Karabostan, 23.10.2015 tarihli Küba Kurban Programı ziyaretinde çektiği resim.
41. Selahattin Karabostan, 19.10.2013 tarihli Bolivya İslam Merkezi kurum ziyareti, Santa Cruz-Bolivya.
42. Organizacion Muslim de Haiti Kurumu yetkilisi Ebu Bekir Makandal ile 15.07.2013 tarihinde Port Au Prince- Haiti'de yapılan söyleşiden alıntılanmıştır.
43. Aziz Mahmut Hüdai Vakfı'nın bölge dillerine çevrilmiş eserleri.
44. BAĞDATLI Abdurrahman Efendi, Brezilya'da İlk Müslümanlar, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2006.
45. YENİŞAFAK, Yeni dünyanın eski Osmanlıları 'El Turco'lar, <http://www.yenisafak.com.tr/pazar/yeni-dunyanin-eski-osmanlilari-el-turcolar-2025904> (Erişim tarihi 10.09.2015)
46. TASAM, 3. Türk - Latin Amerika ve Karayipler Kongresi İstanbul Deklarasyonu, http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/26832/3_turk_-_latin_amerika_ve_karayipler_kongresi_istanbul_deklarasyonu_taslak (20 Haziran 2016)
47. Hamdi Genç ve Murat Bozkurt, Marmara Üniversitesi, Osmanlı'dan Brezilya ve Arjantin'e emek göçü Raporu, İstanbul, 2010, sayfa 91.
48. Hamdi Genç ve Murat Bozkurt, Marmara Üniversitesi, Osmanlı'dan Brezilya ve Arjantin'e emek göçü Raporu, İstanbul, 2010, sayfa 84.
49. T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI, Türkiye'nin Latin Amerika ve Karayiplere Yönelik Politikası ve Bölge Ülkeleri ile İlişkileri, http://www.mfa.gov.tr/i_-turkiye_nin-latin-amerika-ve-karayiplere-yonelik-politikasi-ve-bolge-ulkeleri-ile-iliskileri.tr.mfa (Erişim tarihi 10.15.2015)

Raporumuzun kapak fotoğrafı, 4. 7. ve 39. sayfalarında kullanılan fotoğraflar için **Sevde Sevan Usak'a** teşekkür ederiz.

**TÜRKİYE
DİYANET VAKFI**
TÜRKİYE DİYANET FOUNDATION
وقف الديانة التركي